



SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU  
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Venla Laitinen

---

# Maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisprosessi pankin näkökulmasta

Opinnäytetyö  
Kevät 2023  
Agrologi (AMK)



SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

## Opinnäytetyön tiivistelmä

Tutkinto-ohjelma: Agrologi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto: Maatalouden yritystalous

Tekijä: Venla Laitinen

Työn nimi alaotsikoineen: Maatalousyrityksen yhtiöittämisprosessi pankin näkökulmasta

Ohjaaja: Marjo Latva-Kyynty

Vuosi: 2023

Sivumäärä: 42

Liitteiden lukumäärä: 3

---

Maatalouden rakennemuutoksen myötä maatalousyritysten keskikoko on kasvanut. Toimintamuodon muutosta osakeyhtiöksi aletaan usein miettiä toiminnan laajentuessa sellaiseen mittakaavaan, että verotus perinteisenä maataloudenharjoittajana käy raskaaksi. Osakeyhtiöittämiä tehdään maatalousyrityksille noin 100 vuodessa, ja tämä työllistää maatalousyrittäjien lisäksi myös muita sidosryhmiä, kuten pankkia. Työn toimeksiantajana toimi Ylä-Pirkanmaan Osuuspankki, ja työn tavoitteena oli selvittää pankin rooli ja keskeisimmät tehtävät maatalousyrityksen osakeyhtiöittämisprosessissa. Samalla selvitettiin maatalousyrittäjien kokemuksia yhteistyöstä pankin kanssa ennen prosessia, sen aikana ja jälkeen.

Osakeyhtiöittämisestä on vähän julkista tietoa pankin näkökulmasta avattuna, joten teorian muodostamiseksi aiheesta on lähteenä käytetty asiantuntijoiden materiaalia pankin sisäisistä tietokannoista. Monipuolisen ja kokempohjaisen teorian koostamiseksi haastateltiin työhön myös kolmea Osuuspankin asiantuntijaa. Tutkimusosuus työssä toteutettiin maatalousyrittäjien haastatteluilla. Haastattelujen pohjalta kerättiin tärkeimmät seikat, jotka yhteistyöstä pankin kanssa kävi ilmi, ja nämä tiivistettiin työhön mahdollisimman tarkasti.

Asiantuntijahaastatteluissa selvisi, että pankin tärkeitä tehtäviä yhtiöittämisprosessissa on perustaa yhtiö uutena asiakkuutena järjestelmiin, siirtää lainat yhtiölle, huolehtia vakuusjärjestelyistä ja avata yhtiölle tarvittavat palvelut. Tärkeää on yksilöllinen palvelu, sillä jokaisen maatalousyrityksen kohdalla on omat haasteensa. Maatalousyrittäjien haastatteluista puolestaan selvisi, että asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä saamaansa palveluun Osuuspankilta. Osa oli toteuttanut pankin kanssa vain tarvittavat käytännön toimet, kun taas osalla oli takana useamman vuoden suunnittelut pankin asiantuntijoiden avustuksella. Moni maatalousyrittäjä koki, että yhtiöittämisprosessin onnistuminen on ensisijaisesti kiinni heistä itsestään ja pankin tehtävänä on toimia tarvittavana tukena ja asiantuntijana prosessin edetessä.

<sup>1</sup> Asiasanat: maatalousyritys, osakeyhtiöittäminen, rahoitus, verotus, yhteistyö

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

## Thesis abstract

Degree programme: Bachelor of Agriculture

Specialisation: Business economics of agriculture

Author: Venla Laitinen

Title of thesis: Corporatization of an agribusiness from the perspective of the bank

Supervisor: Marjo Latva-Kyyny

Year: 2023

Number of pages: 42

Number of appendices: 3

---

The average size of farms has grown along with the structural changes in agriculture. Changing the company form to a limited company is topical when the taxation as a traditional farmer becomes too heavy. Approximately 100 corporatizations of agribusinesses are done in a year. In addition to agricultural entrepreneurs, the process employs many stakeholders, for example banks. The principal of the thesis was Ylä-Pirkanmaan Osuuspankki, and the goal of the thesis was to find out the role of the bank and its most central duties in the corporatization process. Furthermore, agricultural entrepreneurs' experiences of cooperation with the bank before, during and after the process were studied.

There is only a little public information of corporatizations from the perspective of the bank. To get theory basis for the study, expert material from the internal database of the bank was used. Three experts of Osuuspankki were also interviewed in order to compile a versatile and experience-based theory. The research part of the thesis was performed by interviewing agricultural entrepreneurs. Based on the interviews, the most important issues regarding the cooperation with the bank were collected for the thesis work.

The expert interviews showed that the most important duties of the bank in the corporatization process are to establish a new company as a client of the bank, transfer loans to the company, take care of the security arrangements and offer the necessary services to the company. It is important to serve every client individually because every agribusiness has its own challenges. In agricultural entrepreneurs' interviews it was found out that they were satisfied with the services of Osuuspankki. Some of them had only taken the necessary practical actions with the bank, while others had several years of planning cooperation with the assistance of the experts of the bank. Many entrepreneurs experienced that the success of the corporatization process depends on themselves and the role of the bank is to act as a support and a specialist when the process is progressing.

<sup>1</sup> Keywords: agribusiness, corporatization, financing, taxation, cooperation

## SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä .....	2
Thesis abstract .....	3
SISÄLTÖ .....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo .....	6
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	7
1 JOHDANTO .....	8
1.1 Tausta .....	8
1.2 Tavoitteet .....	8
2 MAATALOUSYRITYS OSAKEYHTIÖNÄ .....	10
2.1 Osakeyhtiöittäminen toimintamuodon muutoksena .....	10
2.2 Perusteita yhtiöittämiselle.....	12
2.3 Osakeyhtiöittämisen tuomat muutokset maatalousyritykselle .....	14
2.3.1 Varojen jako ja palkan maksu osakeyhtiössä.....	14
2.3.2 Osakeyhtiön hallinto.....	15
2.3.3 Osakeyhtiön verotus .....	17
2.4 Haasteet yhtiöittämisen jälkeen.....	18
3 MAATALOUSYRITYKSEN YHTIÖITTÄMINEN PANKIN NÄKÖKULMASTA20	
3.1 Pankki maatalousyrittäjän yhteistyökumppanina .....	20
3.2 Milloin maatila kannattaa yhtiöittää.....	20
3.3 Yhtiöittämisprosessin kulku pankissa .....	21
3.3.1 Neuvottelut.....	22
3.3.2 Tarvittavat tiedot prosessin edistämiseksi.....	23
3.3.3 Yhtiöittämisen toteutus.....	24
3.3.4 Jälkityöt ja seuranta .....	25
3.4 Yhtiöittämisen hyödyt pankin näkökulmasta.....	26
3.5 Yhtiöittämisen haasteet pankin näkökulmasta .....	27
4 MAATALOUSYRITTÄJIEN KOKEMUKSIA YHTIÖITTÄMISPROSESSISTA	
.....	30
4.1 Tutkimusaineisto .....	30
4.2 Tutkimustulokset .....	31

4.2.1	Syyt yhtiöittämiseen .....	31
4.2.2	Yhteistyö pankin kanssa .....	32
4.2.3	Yhtiöittämisen jälkeen .....	33
4.2.4	Yhtiöittämistä suunnittelevalle .....	34
5	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET .....	35
5.1	Asiantuntijahaastattelut .....	35
5.2	Maatalousyrittäjien haastattelut .....	36
5.3	Tulosten luotettavuus ja tutkimuksen onnistuminen .....	37
	LÄHTEET .....	38
	LIITTEET .....	42

## Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Taulukko 1. Tutkimusaineisto. ....	31
------------------------------------	----

## Käytetyt termit ja lyhenteet

<b>SPV</b>	Sukupolvenvaihdos
<b>EVL</b>	Elinkeinoverolaki
<b>MVL</b>	Maatilatalouden tuloverolaki
<b>ALV</b>	Arvonlisävero

# 1 JOHDANTO

## 1.1 Tausta

Maatalouden rakennemuutoksen myötä maatalousyriyten lukumäärä laskee tasaisesti muutamalla prosentilla vuosittain (Maa- ja metsätalousministeriö, 2022). Samalla toimintaa jatkavien maatalousyriyten keskikoko kasvaa. Maatalousyriyksen toimintamuodon muutosta osakeyhtiöksi aletaan pohtia yleensä siinä vaiheessa, kun toiminta on laajentunut niin, ettei maatalouden harjoittajana toimiminen ole enää esimerkiksi verotuksellisista syistä järkevää (Finanssila, i.a.).

Luonnonvarakeskuksen (Luke, i.a.) tilastoista käy ilmi, että viimeisen viiden vuoden aikana maatalousyriyksille on tehty yhtiöityksiä noin 100 vuodessa. Tilastojen mukaan osakeyhtiömuotoisia maatalousyriyksiä on ollut vuonna 2021 koko Suomessa yhteensä 1269, ja ennusteen mukaan lukumäärä vuonna 2022 olisi ollut 1337. Eniten osakeyhtiömuotoisia maatalousyriyksiä on Varsinais-Suomessa, Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla (Yhtiöwiki, i.a.-a). Yleensä osakeyhtiömuotoiset maatalousyriykset ovat kooltaan suurehkoja, ja kyseisillä alueilla tilakoot ovat kaikkein suurimpia. Rakennemuutos vaikuttaa yhä enemmän myös muilla alueilla, jolloin kiinnostus yhtiöittämiseen voi kasvaa tulevaisuudessa monipuolisemmin ympäri Suomen.

Yhtiöittämisprosessi työllistää itse maatalousyrittäjän lisäksi monia sidosryhmiä. Merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi elintarviketeollisuuden yritykset, erilaiset konsultit ja pankit. Tämän työn tarkoituksena on keskittyä pankin rooliin maatalousyriyksen osakeyhtiöittämisessä. Toimeksiantajana työlle toimii Ruoveden, Virtain ja Kihniön alueella vaikuttava Ylä-Pirkanmaan Osuuspankki. Kyseisellä pankilla ei ole kokemusta suurien maatilakokonaisten yhtiöittämisestä. Tarve tälle osaamiselle kasvaa, jotta hyvät ja merkittävät asiakkaat säilyvät pankissa, kun yhtiöittäminen tulee ajankohtaiseksi.

## 1.2 Tavoitteet

Työn tavoitteena on kuvata yhtiöittämisprosessi pankin näkökulmasta haastatteleamalla eri Osuuspankkien asiantuntijoita. Koska Ylä-Pirkanmaan Osuuspankilla ei ole montaa maatalousasiakasta, jolla olisi toimintamuotona osakeyhtiö, kerätään muualta arvokasta tietoa ja



kokemuksia. Haastattelujen pohjalta kootaan muistilista tärkeistä huomioitavista seikoista yhtiöittämiseen liittyen. Lisäksi selvitetään maatalousyrittäjien kokemuksia pankin roolista ja yhteistyöstä yhtiöittämisprosessin aikana haastattelun avulla, jolloin saadaan näkökulmaa asiakaskokemuksesta ja sen parantamisesta tulevaisuudessa.

Työ poikkeaa hieman perinteisestä tutkimustyöstä siinä, että asiantuntijahaastatteluilla kerätään työhön tietoa, ei niinkään analysoitavaa aineistoa. Laadullinen tutkimusosuus toteutetaan maatalousyrittäjiltä haastatteluilla kerättävillä kokemuksilla yhteistyöstä pankin kanssa. Näiden tulosten perusteella kootaan yhteenveto onnistumisista ja kehityskohteista pankin puolelta maatalousyrittäjien näkökulmasta. Tuloksista hyöttyy toimeksiantaja saamallaan uudella informaatiolla todellisten kokemusten kautta. Tulevaisuudessa hyödyn on tarkoitus välittyä osakeyhtiöittämistä suunnitteleville maatalousyrittäjille, kun heillä on pankissa osaavia asiantuntijoita yhtiöittämiseen liittyen.

## 2 MAATALOUSYRITYS OSAKEYHTIÖNÄ

### 2.1 Osakeyhtiöittäminen toimintamuodon muutoksena

Osakeyhtiö on osakkeenomistajistaan erillinen oikeushenkilö, joka vastaa omista varoistaan ja velvoitteistaan (Osakeyhtiölaki 624/2006). Lain mukaan yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa osakkeenomistajille voittoa. Osakkaat sijoittavat yhtiöön pääomaa ja näin ollen omistavat yhtiön osakkeita (Yrittäjät, i.a.-a). Lindvallin (2019) mukaan yhtiöittäminen on aina kauppa. Hän avaa, että maatalousyritys myy omaisuuden yhtiölle ja yhtiö antaa vastineeksi osakkeita. Kun merkintähinta maksetaan rahan sijasta omaisuudella, on kyse apportista. Patentti- ja rekisterihallituksen (2019) mukaan apportiksi luokitellaan vain omaisuus, jolla on yhtiölle taloudellista arvoa.

Maatalousyrityksiä voidaan yhtiöittää useilla eri tavoilla. Yhtiöwiki (i.a.-a) esittää neljä esimerkkiä erilaisista yhtiöitystavoista:

- Maatalousyritys muutetaan toimintamuodon muutoksena osakeyhtiöksi.
- Jokin maatalouden toiminto erotetaan omaksi yhtiökseen, esim. koneurakointi.
- Maatalousyritysten kesken perustetaan yhtiö toimintoa varten, esim. yhteiskuivuri.
- Useamman maatalousyrityksen koko liiketoiminta yhdistetään, esim. yhteisnavetta.

Tässä työssä keskitytään yhtiöittämiin, jotka toteutetaan toimintamuodon muutoksena. Toimintamuodon muutoksessa elinkeinotoiminnan ei verotuksessa katsota loppuvan, kun aikaisemmat toimintaan liittyvät varat ja velat siirtyvät toimintaa jatkavalle perustettavalle osakeyhtiölle samoista arvoista (Tuloverolaki 1535/1992, 4 luku 24 §). Lain mukaan maatalouden harjoittaja merkitsee osakeyhtiön osakkeet.

Toimintamuodon muutos on maatalouden harjoittajalle verovapaa varainsiirtoverosta tietyin edellytyksin (Verohallinto, 2021). Verovapaan muutoksen toteuttamiseksi vaaditaan tuloverolain mukainen jatkuvuusperiaate, jossa aikaisemmin harjoitettuun maataloustoimintaan liittyvät varat ja velat siirtyvät yhtiölle samoista arvoista. Siirtoarvojen selvittäminen onkin maatalousyrittäjälle usein työläin osuus yhtiöittämisprosessissa (Yhtiöwiki, i.a.-d). Koneiden, kaluston, rakennusten, rakennelmien, salaojien yms. hyödykkeiden poistamattomat hankintamenot siirtyvät suoraan edeltävän toimintamuodon verotuksesta osakeyhtiöön (Verohallinto, 2022b).

Ne omaisuuserät, joiden hankintamenot on jo vähennetty kokonaan, eivät siirry osakeyhtiön hankintamenoiksi. Maatalousmaan ja metsän arvojen selvittäminen on haastavinta, sillä ne siirtyvät osakeyhtiön verotukseen niillä hankintamenoilla, jotka omistajalle on muodostunut niitä hankkiessaan. Lindvall (2019) tuokin esiin, että on aikaa vievää löytää alkuperäiset kauppakirjat kaikista kiinteistöistä erikseen. Ongelmaksi muodostuvat usein myös lahjaluonteiset sukupolvenvaihdoskaupat (Yhtiöwiki, i.a.-d). Tällöin täytyy löytää lahjaveropäätökset hankintahinnan selvittämiseksi. Ajan saatossa kiinteistöjä on myös paljon lohkottu, vaihdettu ja yhdistelty, mikä vaikeuttaa arvon määrittämistä.

Toimintamuodon muutoksessa edellytetään myös toiminnan identtisyyttä (Verohallinto, 2021). Identtisyyden säilymisellä tarkoitetaan, että toiminta jatkuu pääpiirteittäin samanlaisena kuin edeltävässä toimintamuodossa. Se, jätetäänkö esimerkiksi metsät osakeyhtiön ulkopuolelle, on tapauskohtaista. Myös omistuspohjan tulee säilyä melko samanlaisena. Puolisoitten kesken tapahtuvat muutokset osakkeenomistuksessa eivät aiheuta veroseuraamuksia.

P. Mäkelän (henkilökohtainen tiedonanto, 4.11.2022) mukaan yhtiöittämisen käytännön toimet lähtevät liikkeelle yrittäjän aktiivisesta toiminnasta. Yrittäjän tulee hankkia hyvä konsultti, joka tekee maatalousyritykselle luotettavat laskelmat yhtiöittämisen vaikutuksista. Kannattavuutta tulee tarkastella perusteellisesti, ja laskelmat eri yhtiömuodoille maatalousyrityksen luvuilla ovat tarpeen ennen päätöksentekoa. Jos laskelmien mukaan osakeyhtiö nähdään sopivimmaksi yhtiömuodoksi, aloitetaan neuvottelut rahoittajien kanssa ja ryhdytään suunnittelemaan sopivaa ajankohtaa yhtiöittämiselle.

P. Mäkelä (henkilökohtainen tiedonanto, 4.11.2022) kuvaa, että ennen pankin tehtäviä prosessissa tarvitaan laskelmat maatalousyrityksen avaavasta taseesta, apporttikirjaluonnos ja tilintarkastajien lausunto apporttiomaisuudesta. Apporttikirjaluonnoksessa eritellään osakeyhtiölle siirtyvä apporttiomaisuus ja apporttiomaisuudella suoritettava maksu (Verohallinto, 2021). Apporttikirjassa ilmoitetaan siirtyvän omaisuuden käyvät arvot ja osakeyhtiön taseeseen kirjattavat arvot. Lisäksi siinä on esitettävä omaisuuteen vaikuttavat seikat ja menetelmät omaisuuden arvon määrittämiseksi. P. Mäkelä (henkilökohtainen tiedonanto, 4.11.2022) jatkaa, että ennen yhtiön perustamista pankin järjestelmiin on myös oltava perustamissopimus ja rekisteri-ilmoitus. Osakeyhtiö syntyy virallisesti vasta, kun se rekisteröidään kaupparekisteriin (Patentti- ja rekisterihallitus, 2022a). Rekisteröintiä varten tehdään perustamisilmoitus, joka ilmoitetaan Patentti- ja rekisterihallitukseen sekä Verohallintoon.

## 2.2 Perusteita yhtiöittämiselle

Toimintamuodon muutokselle osakeyhtiöksi on monia perusteita. Yleisimmin kyse on maatalouden toiminnan laajentumisesta siihen mittakaavaan, että pelkkä ansiotuloverotus käy maatalousyritykselle liian raskaaksi. Kuja-Lipastin (sisäinen tietolähde, 12.2.2020) mukaan syynä yhtiöittämiselle voi olla riskienhallinta, sillä talouden seuranta on tarkoin säädeltyä muun muassa kirjanpitolain nojalla. Hän tuo esille, että yhtiöittäminen mahdollistaa myös erilaisia vaihtoehtoja tuleviin omistajanvaihdoksiin vaiheittaisen siirron, rahoituksen ja yrityksen omistuspohjan osalta. SPV-asioiden suhteen on kuitenkin hyvä olla ajoissa liikkeellä, sillä osakeyhtiöittämisestä ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa suoraan sukupolvenvaihdoksessa. Kaikkiaan ensisijainen tavoite yhtiöittämiseen ryhtyessä on kuitenkin kannattavuus. Kymenlaakson Osuuspankin asiakkuusjohtaja Tulkki (Manninen, 2021) avaa, että kannattamattoman maatalon taloutta ei paranneta yhtiömuotoa muuttamalla.

Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi vaikuttaa erityisesti verotukseen. Finanssilan talousasiantuntija Lindvall (Juurakko, 2021) esittää, että verohyödyn saavuttaminen on yksi tärkeimpiä osakeyhtiöittämisen tavoitteita. Hän jatkaa, että verohyötyä tulee tavoitella siksi, että yhtiön on helpompi maksaa velkoja ja investoida – ei siksi, että omistajille jäisi enemmän rahaa käteen. Jotta verohyötyä on mahdollista saavuttaa, on maatalousyrityksen toiminnan oltava riittävän suuressa mittakaavassa. Kuja-Lipastin (sisäinen tietolähde, 12.2.2020) mukaan maatalousyrityksen verotettavan ansiotulon ollessa henkeä kohden yli 50 000 € kannattaa yhtiöittämistä harkita verohyödyn kannalta. Lindvall (Juurakko, 2021) korostaa myös riittävää tilakokoa. Hänen mukaansa esimerkiksi 2–3 lypsyrobotin maitotilayritykset ja 2500–3000-paikkaiset lihasikalat ovat jo kokoluokkia, joilla on järkevät edellytykset yhtiöittämiselle. Hän tuo esille, että kovaa tulosta tekevien, lähivuosina voimakkaasti investoineiden maatalousyritysten tulevaisuus kannattaa turvata yhtiöityksellä suurien verovelkojen hallitsemiseksi poistopohjan huventuessa.

Riskienhallinta on yksi yhtiöittämisen tavoite. Koska osakeyhtiö on erillinen oikeussubjekti, joka vastaa omista velvoitteistaan, eivät osakkeenomistajat vastaa henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista muulla kuin yhtiöön sijoittamallaan osakepääomalla (Osakeyhtiölaki 624/2006). Mähösen ym. (2007, s. 18–19) mukaan tällä tarkoitetaan rajattua vastuuta. Tällöin osakkeenomistajat kantavat riskin sijoittamansa pääoman mahdollisesta menettämisestä. Käytännössä maatalousyritysten osakkuus perustuu kuitenkin perhesuhteisiin tai yhden maatalousyrittäjän omistukseen, jolloin vaaditaan yhtiön lainojen vakuudeksi henkilökohtaista omaisuutta

(Yritystulikki, i.a.). Kuja-Lipasti (sisäinen tietolähde 12.2.2020) mainitsee toiseksi tärkeäksi riskienhallinnalliseksi seikaksi määrämuotoisen hallinnon ja kirjanpidon. Osakeyhtiö on kirjanpitovelvollinen, jolloin yritystoiminnasta on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa (Kirjanpitolaki 1226/1997). Kahdenkertaisessa kirjanpidossa jokaisesta yhtiön liiketapahtumasta kirjataan sekä rahan lähde että käyttö (Verohallinto, 2023a). Tämä varmistaa talouden aktiivisemmän ja luotettavamman seurannan verrattuna yksityisen elinkeinonharjoittajan maksuperusteiseen verokirjanpitoon. Lisäksi suuri tekijä riskienhallinnan osalta on selkeä yrityksen ja yksityisen talouden erillään olo. P. Mäkelä (henkilökohtainen tiedonanto 4.11.2022) kuvaa yksityistalouden kulutuksen jäävän monilla maatalousyrittäjillä hämärän peittoon ja menojen suuruus voi paljastua vasta sitten, kun maatalousyritys toimii osakeyhtiönä. Koska varojen jako osakeyhtiössä on tarkoin säädeltyä, ei yksityisottoja voi enää tehdä ja näin ollen yrityksen ja omistajan varat eivät ole vaarassa mennä sekaisin.

Osakeyhtiöittäminen tarjoaa lisäksi erilaisia mahdollisuuksia omistajanvaihdosten toteuttamiseen. Suurin osa maatalousyrittäjistä tehdään sukupolvenvaihdoskauppoina ja osakeyhtiö mahdollistaa hyvin asteittaisen SPV:n. Heikkisen ym. (2019, s. 37) mukaan osakeyhtiön myyminen myös ulkopuoliselle ostajalle on toisaalta usein perinteisen maatalon myyntiä helpompaa, kun kyseessä on selkeä yrityskokonaisuus. Osakkeenomistajan on tällöin päätettävä, myykö hän kaikki osakkeet vai osan niistä. Lindvallin (2019) mukaan omistajien vaihdoksien osalta yhtiöittämisen ajankohta on suunniteltava tarkoin. Hänen mukaansa yhtiöittäminen on tarpeen tehdä riittävän ajoissa ennen SPV-kauppoja, jotta myyjän on mahdollista saada verohuojennus luovutusvoitosta tämän yhteydessä. Edellytyksenä verovapaalle luovutusvoitolle on se, että ostajana on perillinen tai sisarus, osakkeet on omistettu yli 10 vuotta ja luovutuksessa annetaan vähintään 10 % osakkeista (Tuloverolaki 1535/1992, 2 luku 48 §). Ostajan taas on mahdollista saada lahjaluonteisena kauppana saaduista osakkeista lahjaverohuojennus joko kokonaan tai osittain (Verohallinto 2020, kohta 2.5.1). Osittaisen huojennuksen edellytyksenä on, että veronalaiseen saantoon sisältyy yritys tai yrityksen osa, saaja jatkaa maatalousyrittäjän yritystoimintaa vähintään viisi vuotta ja yrityksestä maksettavan veron määrä on yli 850 €. Täyden huojennuksen saaminen taas edellyttää, että saaja maksaa vastiketta yli 50 % osakkeiden käyvästä arvosta.

Kun maatalousyrittäjässä on tarpeeksi osaava maatalousyrittäjä, voi osakeyhtiöittäminen olla myös ratkaisu sijoitusmielessä. Keski-Pohjanmaan Osuuspankin asiakkuusjohtaja Alakopsala (Manninen, 2021) kommentoi, että yhtiöittämiseen päätyy maatalousyrittäjiä, jotka

ovat kehittäneet merkittävästi tilansa tuotantotaloutta ja näkevät osakeyhtiön välineenä sijoitusvarallisuuden hallinnointiin. Tasaverotus helpottaa lainojen lyhentämistä ja varallisuuden sijoittamista tuottavampiin kohteisiin.

## **2.3 Osakeyhtiöittämisen tuomat muutokset maatalousyritykselle**

Osakeyhtiötä perustettaessa on pohdittava, mitä muutoksia ja mahdollisia haasteita se tuo maatalousyritykselle. Prosessiin lähtiessä on muun muassa huomioitava, että yhtiöittäminen on lopullinen toimenpide, sillä osakeyhtiötä ei voi lain mukaan lopettaa vapaamuotoisesti. Patentti- ja rekisterihallituksen (2023) mukaan osakeyhtiö on purettava selvitystilan, konkurssi-menettelyn, sulautumisen tai jakautumisen kautta. Mäkelä (henkilökohtainen tiedonanto, 4.11.2022) korostaa, että prosessi tuo mukanaan paljon pieniä muistettavia seikkoja, kuten tuki- ja tuotanto-oikeuksien siirron yhtiöön. Myös esimerkiksi ELY-keskukselta tarvitaan luvat korkotukilainojen siirtämiseen osakeyhtiölle. On siis paljon muutoksia, jotka tarvitsevat useiden tahojen lupien selvitystä. Lisäksi on tärkeää ymmärtää, että yhtiöittäminen on aina maatalousyrityskohtainen ratkaisu (Finanssila, i.a.). Päätöksen tulee perustua aina yksilöllisesti laadittuihin suunnitelmiin ja laskelmiin.

### **2.3.1 Varojen jako ja palkan maksu osakeyhtiössä**

Perinteisestä elinkeinonharjoittamisesta poiketen varojen jako on osakeyhtiössä laissa säädettyä (Osakeyhtiölaki 624/2006, 13 luku 1 §). Lain mukaan yhtiön varojen jakaminen osakkeenomistajille voi tapahtua muun muassa osinkoina, jakamalla varoja vapaan pääoman rahastosta, osakepääoman alentamisella ja omien osakkeiden hankkimisella. Osingoilla laissa tarkoitetaan yhtiön voitonjakona tapahtuvaa varojen jakamista osakkeenomistajille. Kirjanpitolautakunnan (2021) mukaan SVOP-rahastot eli sijoitetun vapaan pääoman rahastot ovat osingoista poiketen nimensä mukaisesti yhtiöön sijoitettua vapaata omaa pääomaa. SVOP-rahastoon on mahdollista merkitä varoja eri lähteistä. Sijoitetun vapaan pääoman rahastosta eli SVOP-rahastosta varojen nostamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin osinkojen jakamisessakin eli enimmäismäärä päätetään yhtiökokouksessa.

Listamattoman yhtiön eli sellaisen yhtiön, jonka osakkeilla ei käydä kauppaa pörssissä, osingon määrä jakautuu veronalaiseen pääomatuloon/ansiotuloon ja verottomaan tuloon (Verohallinto, 2023). Kun osinkoa jaetaan korkeintaan 8 % yrityksen nettovarallisuudesta tai

pääomatulo on enintään 150 000 €, on osingosta 25 % veronalaista pääomatuloa ja loput 75 % verovapaata. Pääomatulon verokanta on 30 000 euroon asti 30 % ja tämän ylittävältä osalta 34 %. Se osa tilikauden voitosta, joka jätetään nostamatta osinkona taas kerryttää yhtiön pääomaa ja vahvistaa vakavaraisuutta. Vaikka SVOP-rahastoissa sijoitukset ovatkin oman pääoman ehtoisia, noudatetaan jaettaviin varoihin yhtä lailla osakeyhtiölain sääntelyä (Yhtiöwiki, i.a.-c). SVOP-sijoitusten palauttamiset verotetaan lähtökohtaisesti osinkojen tavoin. Sijoituksen katsotaan kuitenkin olevan verovapaata pääoman palautusta, mikäli se palautetaan yhtiöltä osakkaalle 10 vuoden kuluessa sijoituksen tekemisestä. Osakeyhtiölaissa (624/2006 luku 13 2 §) on määritelty, että varoja ei saa jakaa, jos yhtiö on maksukyvytön tai jaon tiedetään aiheuttavan tämän. Jos maatalousyrityksen maksukyky on heikko, ei osinkoja voi tällöin nostaa mahdollinen ja verohyöty menetetään. Tämän vuoksi yhtiöittämistä suositellaan vain maatalousyrityksille, jotka tekevät vahvaa tulosta.

Palkanmaksu osakeyhtiöstä ei ole varojen jakoa, vaan tällöin kyseessä on liiketoimi. Lindvalin (Juurakko, 2021) mukaan yhtiöstä maksettava palkka on aina ansiotuloa myös maatalousyrittäjän kohdalla. Osakeyhtiömuotoisessa maatalousyrityksessä yhtiön tililtä ei voi tehdä toimimisyrittäjän tapaan yksityisnostoja, vaan varojen käyttö on tarkoin säädeltyä. Kivirannan (2012) mukaan osakeyhtiön tilillä käyminen perustuu ainoastaan palkanmaksuun, osingonjakoon tai muuhun liiketoimeen. Yhtiössä työskentelevä maatalousyrittäjä voi nostaa itselleen palkkaa elämiskustannustensa rahoittamiseksi. Kiviranta kehottaa kuitenkin pohtimaan, kuinka paljon on tarpeen nostaa palkkaa itselleen verotettavaksi ansiotulona, kun on mahdollisuus jättää voittoa yhtiöön kasvattamaan nettovarallisuutta ja myöhemmin nostaa voittoa osinkoina.

### 2.3.2 Osakeyhtiön hallinto

Osakeyhtiön hallinto on vahvasti säänneltyä. Kirjanpitovelvollisuuden myötä vaadittava suoriteperusteinen eli kahdenkertainen tilinpäätös ja tase kuvaavat maksuperusteista verokirjanpitoa tarkemmin maatalousyrityksen taloudellista tilannetta, mutta edellyttävät asiantuntemusta kirjanpitäjältä (Yhtiöwiki, i.a.-b). Myös yhtiökokoukset ja hallituksen kokoukset lisäävät hallinnollista työtä verraten elinkeinonharjoittajana yksin tai perheen kesken tehtyihin päätöksiin, ja tämä koetaan usein rasitteena yhtiömuotoa miettiessä.

Osakeyhtiöllä on oltava hallitus (Osakeyhtiölaki 624/2006). Lisäksi yhtiöllä täytyy olla toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Lain mukaan hallituksen tehtävä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan järjestämisestä. Hallitus vastaa yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon asianmukaisesta toteutumisesta. Hallitus valitaan yhtiökokouksella, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa.

Osakeyhtiön kaikessa toiminnassa on noudatettava osakeyhtiölakia. Lain tahdonvaltaisista säännöksistä voi kuitenkin poiketa yhtiöjärjestykseen otettavalla määräyksellä tai osakkaiden sopimuksella (Puranen, i.a.). Yhtiöjärjestys on osakeyhtiölain vaatima julkinen asiakirja, joka pitää yleensä sisällään yhtiön sisäisiä sääntöjä. Tahdonvaltaisilla säännöillä tarkoitetaan kohtia laissa, joissa on mainittu ”jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin” tai ”jollei toisin sovita”. Näissä kuitenkin tulee ottaa huomioon tietyt seikkoja, kuten että yhtiöjärjestykseen otettava määräys ei saa vaarantaa osakkeenomistajien yhdenvertaista kohtelua. Yhtiöjärjestykseen on myös mahdollista lisätä täydentäviä määräyksiä. Nämä muistuttavat pitkälti osakassopimukseen kirjattavia ehtoja.

Jos osakeyhtiössä on useampi kuin yksi omistaja, on tarpeen laatia osakassopimus (Finanssila, 2020). Osakassopimus on muotovapaa sopimus, joka koskee vain siihen liittyviä osapuolia. Sopimuksessa on tarpeen sopia muun muassa rahoittamiseen, hallintoon ja osakkeiden vaihdantaan liittyvistä asioista. Lisäksi kannattaa sopia myös hyvin käytännönläheisistä, kuten tuotantoon liittyvistä tärkeistä seikoista. Hyvin laaditulla osakassopimuksella voidaan usein ennaltaehkäistä erimielisyyksiä ja turvata mahdollisimman häiriötön tulevaisuus yhtiölle, kun pelisäännöt ovat selkeät (mt.).

Suurin osa osakeyhtiömuotoisista maatalousyrityksistä perustuu kuitenkin perhesuhteisiin tai yhden henkilön yhtiöihin. Ruohola (2013) tuo esille, että näissä tapauksissa suurimmalla osalla osakeyhtiölain säännöksistä ei ole käytännön merkitystä. Hän kuvaa, että yksimielisillä osakkeenomistajilla on osakeyhtiölaissa ja yhtiöjärjestyksessä monia kohtia, joista voidaan poiketa. Hallitus voi koostua pelkästään yhdestä jäsenestä, mutta tällöin hallituksessa on oltava vähintään yksi varajäsen (Osakeyhtiölaki 624/2006). Ruohola (2013) jatkaa, että hallituksen jäsenet voidaan valita toistaiseksi, jolloin asiasta ei tarvitse vuosittain olla päättämässä. Hän myös tuo esille, että pieniyhtiöissä hallituksen ei tarvitse varsinaisesti kokousta lainkaan, vaan riittää, että tilinpäätös käsitellään ja allekirjoitetaan vuosittain. Tämä vähentää jonkin verran hallinnollista työtä. Ruohola kuitenkin esittää, että toisaalta hallituksen pöytäkirjoja tarvitaan esimerkiksi pankkiasioinnissa. Lisäksi varsinkin talousvaikeuksista kärsiville



yhtiöille on tärkeää, että hallitus kokoontuu säännöllisesti ja esille nousevat asiat avataan pöytäkirjaan huolellisesti. Ruohola myös muistuttaa, että jos yhtiössä on vain yksi osakkeenomistaja, on tärkeää, että henkilön ja yhtiön välillä oleva sopimus, joka ei kuulu yhtiön tavanomaiseen toimintaan, kirjataan hallituksen kokouksen pöytäkirjaan. Jos tätä säännöstä ei noudata tarkasti, voi sen rikkomisesta aiheutua vahingonkorvausvastuu.

### 2.3.3 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiömuotoista maatalousyrittystä verotetaan osakeyhtiöiden yhteisöveroprosentin mukaan, joka on 20 % (Verohallinto, 2023c). Yhteisövero maksetaan osakeyhtiön verotettavasta tulosta. Verotettavalla tulolla osakeyhtiössä tarkoitetaan verovuoden tulosta, josta on vähennetty tappiot aikaisemmilta verovuosilta. Verotettava tulo lasketaan tulolähteittäin.

**Tulonlähteet.** Suomen verojärjestelmässä tulot jaetaan perinteisesti kolmeen tulolähteeseen, jotka ovat elinkeinoverolaki, maatilatalouden tuloverolaki ja tuloverolaki (Verohallinto, 2022a). Lakien soveltamisalat ovat vuoteen 2019 asti määräytyneet yrityksen oikeudellisesta muodosta riippumatta sen mukaan, mikä on verovelvollisen yritystoiminnan luonne. Tällöin esimerkiksi elinkeinoverolakia on voinut soveltaa vain verovelvollisen kohdalla, joka harjoittaa EVL:n mukaista elinkeinotoimintaa. Nykyään kuitenkin eräiden yhteisöjen, kuten osakeyhtiöiden ja osuuskuntien osalta, tulolähdejako on poistettu. Tämä tarkoittaa, että yrityksen verotettava tulo lasketaan elinkeinoverolain mukaan toiminnan luonteesta riippumatta. Maatalouden tulos verotetaan lakimuutosten jälkeenkin edelleen MVL:n mukaan. Joskus raja voi kuitenkin MVL:n ja EVL:n välillä olla häilyvä. Maatalouden liitännäiselinkeinoksi katsotaan esimerkiksi maatalousyrittäjän koneiden hyödyntäminen koneurakoinnissa (Verohallinto, 2019). Jos liitännäiselinkeino laajenee ja siitä muodostuu selkeästi maataloudesta erillinen liiketoimi, verotetaan se EVL:n mukaan. Tässä tapauksessa tulot ja menot on eriytettävä maataloudesta omaan kirjanpitoonsa.

**Arvonlisävero.** Arvonlisävero taas on valtion keräämä kulutusvero, jonka osakeyhtiö kerää myymistään tuotteista asiakkaille (Yritä, 2022). Yleinen arvonlisäverokanta on 24 %, ja joissain tuotteissa on käytössä alennettu verokanta 14 % tai 10 %, kun jokin tärkeäksi nähty palvelu tai tuote halutaan tarjota halvemmalla kuluttajalle. Kun maatalousyrittäjä käy yritysten välistä kauppaa, on hänellä oikeus vähentää ostamastaan tuotteesta ALV ennen oman kerätyn ALV:n tilittämistä. Kun yrityksen liikevaihto on yli 15 000 € vuoden aikana, tulee

osakeyhtiön ilmoittaa itsensä arvonlisäverovelvolliseksi ALV-rekisteriin. Osakeyhtiömuotoinen maatalousyrittäjä on arvonlisäverovelvollinen siinä, missä yksityinen elinkeinonharjoittajakin. Toimintamuodon muutoksessa mahdolliset maatalousyrityksen ALV-velat siirtyvät osakeyhtiölle (Verohallinto, 2022b). Osakeyhtiön ALV-verokausi poikkeaa kuitenkin perinteisen yksityisen maatalousyrittäjän verokaudesta. Maatalousyrittäjänä toimimisessa on totuttu järjestelmään, jossa verokausi on kokonainen vuosi. Osakeyhtiössä taas verokausi on lähtökohtaisesti kuukausi (Yritä, 2022). Honkajuuri (2021) kuvaa, että kun ALV-ilmoitukset tehdään kuukausittain, on seuranta säännöllisempää ja samalla varmistetaan, ettei maksettava veromäärä kasva kerralla valtavaksi. Hän tuo esille, että varsinkin niissä tapauksissa, jossa laskutettavaa ja hankintoja on paljon kuukaudessa, on verot vaivattominta ilmoittaa ja maksaa pienemmissä erissä.

**Ennakkovero ja tuloverotus.** Osakeyhtiössä tuloverot maksetaan ennakkoveroina (Yritä, 2022). Ennakkoveron määrä perustuu edelliseen tilikauteen ja uusien yritysten kohdalla perustamislomakkeiden arvioihin. Ennakkoveron määrän suhteen on hyvä olla tarkkana. Jos ennakkoveroa maksetaan liian vähän, voi verohallinto määrätä maksettavaksi jäännösveroa, joka on korollista. Jos näyttää siltä, että ennakkoveroa ei ole maksettu tarpeeksi, voi maatalousyrittäjä maksaa lisäennakkoa – tällöin vältetään suurilta jäännösveropoteilta. Muilta osin tuloverotus tapahtuu osakeyhtiössä omistajan palkan maksun yhteydessä. Tässä on suurin ero osakeyhtiön ja yksityisen maatalouden harjoittajan verotusten välillä. Osakeyhtiössä on mahdollisuus valita, paljonko nostaa ansiotulona verotettavaa palkkaa ja paljonko jättää voittoja yhtiöön ja nostaa myöhemmin osinkoina kevyemmällä verotuksella. Perinteisessä maatalousyrittämisessä jaettavasta yritystulosta lasketaan pääomatulon osuus, joka on yrittäjän valinnan mukaan 0 %:n, 10 %:n tai 20 %:n tuotto edellisen vuoden nettovarallisuudelle (Verohallinto, 2023d). Pääomatulon veroprosentti on 30, mutta 30 000 euroa ylittävältä osalta se on 34 %. Kun jaettavasta yritystulosta vähennetään pääomatulon osuus, on kaikki jäljelle jäävä yritystulo ansiotuloa. Ansiotulon verotus voi maatalousyrityksessä kivuta hyvinkin korkealle, jos kyseessä on hyvää tulosta tekevä yritys. Tällaisessa tapauksessa riittäväällä suunnittelulla voidaan yhtiöittämisellä saada aikaan merkittäviä verosäästöjä.

## 2.4 Haasteet yhtiöittämisen jälkeen

Osakeyhtiön toiminnan käynnistämisessä on myös omat haasteensa. Lindvall (2019) tuo esille, että maatalousyrityksissä, joissa on paljon velkaa, nousee osakeyhtiöityksen

ongelmaksi avaava tase, joka on negatiivinen. Näissä tapauksissa ensimmäinen tilikausi on kriittinen, sillä pitää tehdä merkittävää voittoa, jotta omavaraisuusaste saadaan nostettua kohtuulliselle tasolle, joka on noin 30 %. Lindvall (Juurakko, 2021) korostaakin, että jos omaa pääomaa ei saada käännettyä positiiviseksi vuoden aikana, voi lisärahoituksen saaminen käydä mahdottomaksi. Ennen yhtiöittämisspätöstä on siis oltava jo tiedossa, että yritys todella tekee vahvaa tulosta.

Haasteeksi nousee usein myös verosäästöjen todellinen saavuttaminen yhtiöittämisen jälkeen. Maatalousyrittäjältä vaaditaan tässä uudenlaista joustoa muun muassa palkan nostamisen suhteen. Kuja-Lipasti (Pulkkinen, 2017) tähdentää, että yhtiöittämisissä saavutetaan haluttua veroetua vasta, kun verosäästöt ovat noin 10 000 euroa vuodessa. Verosuunnittelulla on osakeyhtiömuotoisissa maatalousyrityksissä merkittävä rooli, jotta haluttuihin tavoitteisiin päästään. Kuja-Lipasti jatkaa, että verotuksen optimoinnin kannalta on tärkeää, etteivät maatalousyrittäjät nosta liikaa palkkaa itselleen. Yhtiön kannattaa maksaa palkkaa osakkailleen vain noin 2000–3000 euroa kuukaudessa, jotta ansiotuloverotus ei kipua yli 30 prosentin. Yhtiöittämisen jälkeen vaaditaan huomattavasti enemmän tasapainottelua tulojen kanssa aiempaan yksityisen maataloudenharjoittamisen kaikkien voittojen nostamiseen verrattuna. On mietittävä, millä palkkamäärällä pärjää ilman, että syö yhtiön tulosta ja menettää näin mahdollisuudet nostaa verotukseltaan kevyitä osinkoja yhtiön voitosta.

## 3 MAATALOUSYRITYKSEN YHTIÖITTÄMINEN PANKIN NÄKÖKULMASTA

### 3.1 Pankki maatalousyrittäjän yhteistyökumppanina

Pankki on merkittävä maatalousyrittäjän yhteistyökumppani. Pankin tehtävänä on muun muassa huolehtia yritysasiakkaansa maksuliikkeen toteutuksesta, rahoituksesta ja varallisuudenhoidosta. Osuuspankki tarjoaa myös tytäryhtiönsä Pohjola Vakuutus Oy:n kautta yritysasiakkaille kattavat vakuutuspalvelut. Osuuspankin (sisäinen tietolähde, 9.3.2023) Intrassa tuodaan esille, että pankki tavoittelee mahdollisimman laajaa ymmärrystä asiakkaiden liiketoiminnasta ja heidän tarpeistaan. Osuuspankki pyrkii tuottamaan asiakkaille palveluita eri kanavissa mahdollisimman helposti saataville ja tarjoamaan uusia ratkaisuja yrityksen taloudellisen tilanteen parantamiseksi ja turvaamiseksi. Tärkeänä pidetään aktiivista yhteyttä yrittäjiin niin yrityksen kuin yrittäjän henkilökohtaisten pankkiasiodenkin osalta. Pankissa halutaan, että yhteistyö hyödyttää yrittäjän liiketoimintaa.

Pankilla on oma roolinsa maatalousyritysten osakeyhtiöittämisissä, ja tähän osioon on kuvattu yhtiöittämisprosessi Osuuspankin näkökulmasta. Tietoa aiheesta on avattu vähän julkisesti, joten lähteenä on hyödynnetty asiantuntijoiden materiaalia pankin sisäisistä tietokannoista. Monipuolisen ja kokemuspohjaisen tiedon koostamiseksi haastateltiin myös kolmea Osuuspankin asiantuntijaa. Haastateltavina toimivat Lounaismaan Osuuspankin asiakkuusjohtaja Juho Pettersson, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankin Yrityspankissa toimiva asiakkuusjohtaja Juhani Torkko ja Satapirkkan Osuuspankin asiakkuusasiantuntija, aiemmin myös ProAgrian organisaatiossa yhtiöittämislaskelmien parissa työskennellyt Maarit Syrjälä. Kaikilla haastateltavilla on usean vuoden kokemus maatalousasiakkuuksien hoidosta, ja heidän uransa aikana on tullut eteen useita yhtiöittämishankkeita. Haastattelut toteutettiin noin 15 minuuttia kestävinä Microsoft Teams -kokouksina. Kokoukset tallennettiin ja litteroitiin ja niistä kerättiin tärkein materiaali teorian koostamiseksi. Haastattelurunko, joka kaikkien kohdalla käytiin läpi, löytyy liitteestä 1.

### 3.2 Milloin maatila kannattaa yhtiöittää

OP-ryhmän (sisäinen tietolähde, 28.1.2022) Intrassa on kuvattu, että yhtiöittämisen kannattavuuteen vaikuttaa oleellisesti, kuinka paljon maatalousyrittäjä nostaa yhtiöstä itselleen varoja palkkana. Lukuina on kuvattu, että palkkatulon verotus on edullista noin 17 000 euron

palkkatuloon asti, jolloin ansiotuloverotus jää alle 26 prosentin. Lievästi verotettua palkka on 25 000 euroon asti eli esimerkiksi puoliset voivat molemmat nostaa yhtiöstä palkkaa tämän verran ilman kovin raskasta veroastetta. Yhtiöittämisen kannattavuutta voidaan arvioida vasta, kun on tiedossa, paljonko varoja yhtiöstä nostetaan ja millaisella veroasteella. Asiantuntija Torkko (2023) korostaa, että yhtiöittäminen on järkevää vasta, kun yrityksen ansiotuloverotus on oikeasti korkeampi kuin osinkojen verotus. Hän huomauttaa, että ennen osinkojen noston yhteydessä tapahtuvaa kevyehköä verotusta yhtiö on kuitenkin maksanut jo 20 prosentin yhteisöveron. Lisäksi listaamattoman yhtiön osingosta peritään 7,5 prosentin ennakonpidätys, joten Torkon mukaan yhtiöittämistä kannattaa harkita vasta, kun maatalousyrityksen veroaste on ainakin yli 27,5 %.

P. Mäkelän (henkilökohtainen tiedonanto) mukaan yhtiöittämisprosessiin lähtiessä maatalousyrityksellä on tärkeää olla vahva tase. Omaa pääomaa on oltava riittävästi, sillä muuten riskinä on rahoitusaseman heikkeneminen. Haastateltavat asiantuntijat korostavat kaikki maksukyvyyn tärkeyttä. Jos tätä ei ole entuudestaan, on yhtiöittämisen jälkeenkin haasteita. Yhtiöittämisprosessista syntyy myös kuluja, Mäkelän arvioiden mukaan noin 10 000 euroa, joten kassassa on oltava varoja prosessiin lähtiessä.

OP-ryhmän (sisäinen tietolähde, 28.1.2022) Intrassa tuodaan esille, että joskus maatalousyritykset, joille on hankittu paljon peltoa velkarahoituksella tai tehty poistot rakennuksista, koneista ja kalustosta nopeammin kuin lainojen takaisinmaksu, voivat ajautua poistopohjan vähenemisen myötä todella kireään verotukseen. Tämä voi suorastaan pakottaa yhtiöittämiseen. Pankin mukaan yhtiöittämisestä saa kuitenkin parhaan hyödyn, kun se toteutetaan tarkan harkinnan seurauksena ilman pakkotilannetta.

### **3.3 Yhtiöittämisprosessin kulku pankissa**

Mähösen (sisäinen tietolähde, 5.2.2019) mukaan yhtiöittäminen on pankin kannalta laaja prosessi. Koska yhtiöittämisessä toimintamuodon muutoksena on usein kyse kookkaista maatalayrityksistä, on osakeyhtiölle siirrettävänä isot tilat. Asiakkaan omistuksessa voi olla kymmeniä kiinteistöjä siirrettäväksi yhtiölle, ja joissakin tapauksissa metsä- ja asuinkiinteistöjä joudutaan lohkomaan omikseen, kun ne jätetään yhtiön ulkopuolelle. OP-ryhmän (sisäinen tietolähde, 28.1.2022) Intran mukaan osakeyhtiö on pankille uusi asiakkuus, vaikka maatalousyrittäjä olisikin aiemmin ollut pankin asiakas. Asiakkaan koko rahoituskokonaisuus

neuvotellaan siis tässä yhteydessä uudestaan. Samalla käydään läpi yhtiön kaikki maatalousyrityksen palvelut, kuten tilit, kortit, verkkopalvelu ja sijoittamisen ratkaisut. Myös yrittäjän henkilökohtainen sekä yhtiön omaisuuden vakuutus tilanne on hyvä tarkistaa.

### 3.3.1 Neuvottelut

Mähösen (sisäinen tietolähde, 5.2.2019) mukaan alustavat neuvottelut yhtiöittämisestä on hyvä aloittaa maatalousyrittäjien kanssa jo suunnitteluvaiheessa. Asiantuntija Syrjälä (2023) näkee asian niin, että mitä aikaisemmin asiasta on yhteydessä pankkiin, sitä enemmän kaikki osapuolet saavat tietoa ja suunnitelma voi jalostua matkan varrella. Samoilla linjoilla ovat myös asiantuntijat Torkko ja Pettersson. Pettersson (2023) kuvaa, että hänen mielestään ensimmäisiä vaiheita yhtiöittämisprosessissa on olla yhteydessä pankkiin. Hän jatkaa, että silloin voidaan pohtia ja käydä läpi tilannetta jo alussa. Torkko (2023) taas tuo esille näkökulman, että pankki pystyy tarpeeksi ajoissa tehdyn yhteydenoton myötä ohjaamaan maatalousyrittäjiä hyvien yhtiöittämisselvitysten tekijöiden pariin – näin vältetään suuret korjaustoimenpiteet suunnitelmiin.

Se on aina sitte sellasta tympiää ylimäärästä hommaa, jos tuota niin päätyy niinku jonkun harjoittelukappaleeksi. Että kyllähän sen yhtiöittämisen ja sitten siihen tarvittavat selvitykset tekee melkein kuka vaan, mutta että aina siinä tulee jotakin korjattavaakin sitten, niin olis sellaiset selvityksen tekijät, jotka tuota niin, jotka pystyy sitte viemään sen niinku asianmukaisesti etehenpäin. (Torkko, 2023)

Kun osakeyhtiöittämisestä alkaa olla jo suunnitelma, johon tarvittavat laskelmat ovat jo tehtynä, olisi hyödyllistä istua pankin asiantuntijoiden kanssa saman pöydän ääreen. Asiantuntija Syrjälä (2023) nostaakin esille kolmikantaneuvottelut. Näissä on kyse tapaamisista, joihin asiakas kutsuu yhteistyökumppaninsa pankin, laskelmantekijän ja mahdollisesti muitakin toimijoita tarkastelemaan suunnitelmia (sisäinen tietolähde, 29.9.2022). Yhdessä asioita selvittäessä voi tulla vastaan seikkoja, joita ei aikaisemmin ole osattu huomioida ja jotka voivat muuttaa suuntaa merkittävästi. Syrjälän (2023) mukaan maatalousyrittäjä saa neuvotteluista sitä enemmän irti, mitä enemmän on yhtiöittämisessä auttavia tai siihen vaikuttavia osallisia mukana.

Neuvotteluiden aikana on tarkoituksena käydä läpi muun muassa yhtiöittämisen aikataulua. Asiantuntija Pettersson (2023) huomauttaa, että kaikki asiakkaat ovat hyvin erilaisia, joten tilanne täytyy kartoittaa yksilöllisesti. Näin saadaan selville tärkeimmät huomioitavat asiat

prosessin aikana. Torkon (2023) mukaan pankilla on tärkeää olla neuvottelujen jälkeen selkeä käsitys siitä, onko hanke todella kannattava. Aikaa on siis varattava riittävästi neuvotteluihin. Lisäksi neuvotteluissa on tietysti tarpeen selvittää asiakkaalle tarkkaan, mitä laskelmia ja asiakirjoja pankki vaatii, jotta prosessia voidaan alkaa sujuvasti toteuttamaan.

### 3.3.2 Tarvittavat tiedot prosessin edistämiseksi

Kun laskelmia esitetään pankissa, on asiantuntijoiden mielestä oleellisinta tieto alkavasta taseesta. Asiantuntija Torkon (2023) mukaan pankkia kiinnostaa, muodostuuko yhtiölle omia pääomia. Hän tuo esille, että yhtiön rahoituskelpoisuuden arvioinnin kannalta on olennaista, etteivät pääomat jää miinukselle pitkäksi aikaa. Aloituksen ongelmaksi hän kuvaa sen, että esimerkiksi lahjaluontoisesti saatuja peltoja ei voi kovin suurella arvolla yhtiön taseeseen merkitä. Tämä laskee varsinkin voimakkaasti investoineiden maatalousyriyten oman pääoman määrää. Asiantuntija Pettersson (2023) jatkaa, että laskelmissa kiinnostaa mahdollinen saatava hyöty veroseuraamusten osalta. Laskelmista on käytävä ilmi, paljonko yhtiöittämisen myötä saadaan verosäästöjä, koska yleisin lähtökohta yhtiöittämiselle kuitenkin on siitä saatavat verohyödyt. Lisäksi hän kuvaa, että alustavasta ratkaisusta pankkia kiinnostaa, mikä on ajatus omaisuuden siirron kannalta. Laskelmiin vaikuttaa merkittävästi, siirretäänkö metsät yhtiöön vai jätetäänkö ne yksityistalouteen. Asiantuntija Syrjälä (2023) korostaa vielä muista haastateltavista poiketen esille maksuvalmiuslaskelmia. Kaikissa tapauksissa näitä ei hänen mukaansa tehdä, mutta laskelmat tuovat hänen mielestään hyvää informaatiota, muuttuuko yrittäjän maksukyky suuntaan tai toiseen hankkeen myötä.

OP:n (sisäinen tietolähde, 28.1.2022) Intrassa kuvataan, että yhtiöittämisspätöksen jälkeen yhtiöittämisen toteuttaja laatii tarvittavat asiakirjat pankille prosessin edistämiseksi. Näistä tärkeimpänä on yhtiön perustamiskirja, jossa kuuluu olla selvitettyinä yhtiön nimi, perustajien nimet ja allekirjoitukset, osakkeiden määrä ja nimellisarvo, tieto osakkeiden maksusta apporttina, hallituksen jäsenet ja mahdollinen toimitusjohtaja sekä tilintarkastaja. Perustamiskirjan lisäksi tarvitaan pankille yhtiöjärjestys, osakassopimus, apporttikirja, jossa todetaan siirtyvä omaisuus, ja tilintarkastajan lausunto siirtyvän omaisuuden arvosta.

Laskelmat ja asiakirjat lähetetään myös verottajalle, jotta voidaan hakea ennakkoratkaisua. Ennakkoratkaisu on sitova ja maksullinen päätös siitä, kuinka Verohallinto menettelee yksittäisessä veroasiassa (Verohallinto, 2021). Ennakkoratkaisuhakemuksen liitteeksi tarvitaan

käytännössä samat asiakirjat kuin pankin tietoihin. Asiantuntija Syrjälä (2023) huomauttaa, että hän vaatii prosessin viemiseksi eteenpäin pankissa myös verottajan ennakkoratkaisun.

### 3.3.3 Yhtiöittämisen toteutus

Pankille tulee paljon tehtävää yhtiöittämisprosessin yhteydessä. Yhtiö perustetaan pankin järjestelmiin uutena asiakkuutena. P. Mäkelä (henkilökohtainen tiedonanto, 4.11.2022) tuo esille yrityksen tuntemistietojen kirjaamisen järjestelmiin. Tuntemistiedoilla tarkoitetaan asiakkaan tuntemista koskevia tietoja, joiden säännöllistä päivittämistä vaaditaan pankissa luottolaitoslain ja rahanpesulain nojalla (Finanssivalvonta, 2016). Yhtiön tuntemistietoihin selvitetään muun muassa perustiedot omistajista ja tosiasiallisista edunsaajista, se, toimiiko joku edunsaajista, hänen perheenjäsenensä tai yhtiökumppaninsa merkittävässä julkisessa tehtävässä ja kuvaus yrityksen liiketoiminnasta (Osuuspankki, i.a.).

Pankin osalta haastavin osuus on käydä läpi asiakkaan kanssa lainojen siirrot ja pohtia, miten vakuuksien kanssa menetellään (sisäinen tietolähde, 28.1.2022). Joissakin tapauksissa lainat neuvotellaan osayhtiölle uudelleen, mutta esimerkiksi asiantuntija Torkko (2023) tuo esille, että kattavien selvitysten pohjalta on mahdollista tehdä päätös vain velallisen vaihdosta. Yhtiölle avataan omat tilit, tilataan kortit ja tehdään verkkopalvelusopimus (sisäinen tietolähde, 28.1.2022). P. Mäkelä (henkilökohtainen tiedonanto 4.11.2022) myös muistuttaa, että tilin perustamisen myötä vaihdetaan lainojen veloitustiliksi yhtiön tili. Torkon (2023) mukaan maatalouden korkotukilainojen siirtämiseksi osakeyhtiöön vaaditaan ELY-keskuksen lupa. Pankin tehtävä on huolehtia luvat kuntoon.

Lainojen lisäksi myös vakuudet siirretään osakeyhtiölle. Osakeyhtiön lainojen vakuudeksi siirtyvät yleensä ne kiinteistöt, jotka ovat kaupan mukana menneet yhtiölle. Asiantuntija Petterssonin (2023) mukaan vakuusjärjestelyissä huomionarvoista on, mitä jätetään yksityistalouden velkojen vakuudeksi. Jos kaikki on siirretty yhtiöön, ei henkilökohtaisiin lainoihin jää vakuutta. Myös asiantuntija Syrjälä (2023) huomauttaa, että lainan saaminen yksityispuolelle voi käydä haastavaksi, kun ei ole henkilökohtaista omaisuutta, jota antaa vakuudeksi tulevaisuudessa. Tämän vuoksi usein asuinkiinteistö ja metsät jätetään henkilökohtaiselle puolelle. Kun lainhuudot kiinteistöistä ovat osakeyhtiöllä, voidaan kohteille hakea uudet kiinnitykset osakeyhtiön nimissä ja näin kiinnitysrekisteriin tulee merkintä osakeyhtiön panttikirjoista (Minilex, i.a.). Panttikirjojen haltijaksi tulee pankki. P. Mäkelä (henkilökohtainen tiedonanto, 4.11.2022) tuo



esille, että mahdolliset maatalouden harjoittajana toimimisen jäljiltä olevat yritys kiinnitykset tulee lakkauttaa. Yrityskiinnityksillä tarkoitetaan yritystoimintaan kuuluvaa irtainta omaisuutta, jota voidaan kiinnittää lainojen vakuudeksi (Patentti- ja rekisterihallitus, 2022b). Tällaista käyttöomaisuutta voivat olla esimerkiksi koneet, kalusto, tarvikkeet ja arvopaperit. Tarvittaessa mahdollisuuksien mukaan voidaan yhtiölle hakea uusi yritys kiinnitys (P. Mäkelä, henkilökohtainen tiedonanto, 4.11.2022).

OP:n (sisäinen tietolähde, 28.1.2022) Intrassa tuodaan esille sopivien rahoitusvälineiden tarjoaminen asiakkaalle. Osakeyhtiön käynnistymisvaiheessa voi olla tarvetta käyttöpääomalle, jolloin käydään asiakkaan kanssa keskustelua erilaisista lainaratkaisista. Tärkeää on pohtia myös pitkällä tähtäimellä asiakkaan kanssa, mitä investointeja yhtiöllä on tulevaisuudessa edessä, jotta pankki osaa jatkossakin olla edistämässä ja tukemassa asiakkaan hankkeita. Yhtiöittämisprosessin yhteydessä on tarpeen käydä läpi myös yrittäjän henkilökohtaiset pankkipalvelut – onko esimerkiksi jotain tarvetta päivittää vakuutuksia tai olisiko tarvetta lisätä sijoittamisen ja säästämisen palveluita. P. Mäkelän (henkilökohtainen tiedonanto 4.11.2022) mukaan on hyvä ottaa nämä asiat esille yhtiön, yrittäjän ja koko perheenkin näkökulmasta, jotta voidaan tarjota mahdollisimman laajasti palvelujamme asiakkaan etua ajatellen.

### 3.3.4 Jälkityöt ja seuranta

Työ pankissa ei lopu siihen, kun maatalousyrityksen toimintamuoto saadaan muutettua osakeyhtiöksi. Asiantuntija Torkko (2023) pitää tärkeänä, että pankki on yhteydessä yrittäjään ja selvittää, kuinka tilinpäätöksen laatiminen on lähtenyt etenemään. Hän kertoo törmänneensä tilanteisiin, joissa tilikauden pituutta joudutaan toiminnan alussa vaihtamaan. Ensimmäisenä esimerkkinä hän nostaa tilanteen, jossa on hyvillä pääomilla yhtiöittämiseen lähtenyt ja vahva tulosta tekevä maatalousyritys. Kun ensimmäisen tilikauden päätteeksi nousevat eläimetkin varastoon, voi olla tarpeen katkaista tilikausi 6. kuukauden kohdalla. Näin saadaan jo voitonjakokelpoisia varoja aikaiseksi lyhyessä ajassa. Toisena esimerkkinä taas hän tuo esille vähän heikommista lähtökohdista osakeyhtiötoimintaan lähtevän maatalousyrityksen. Tällöin saattaa olla järkevää toteuttaa 18 kuukauden tilikausi, jotta voittoa ehtii kertyä ja oma pääoma ei jää tilikauden jälkeen pakkaselle.

Tällästä niinku tilinpäätösavustusta ja ajatuksenantoa siinä sitten tuota niin olis niinku hyvä pankin näkövinkkelistäkin tehdä. – – Kun se on kerran laadittu niin ja

asiakaskin siinä niinku oppii sille asialle, niin sittehän se sen jälkeen helposti menöö ilman paimennustakin. (Torkko, 2023)

P. Mäkelän (henkilökohtainen tiedonanto, 4.11.2022) mukaan säännöllinen asiakkaan kontaktointi on prosessin jälkeen tärkeää. Koska yhtiöittämisissä on kyseessä usein suurehko maatalousyrittäjä, jolla on velkaa, tarvitaan ainakin yhtiön tilinpäätöstiedot vuosittain pankin järjestelmiin. Mäkelän mukaan tilinpäätöstietojen huolellisen läpikäynnin ja analysoinnin lisäksi on hyvä selvittää yrittäjän kanssa yhtiön tarpeet ja ajatukset tulevaisuudesta. Hän näkee tilakäynnit hyödyllisinä keinoina vahvistaa pankin ja yrittäjän välistä luottamusta. Tilakäynneillä pankki saa selkeän ymmärryksen asiakkaan liiketoiminnasta ja mahdollisista tulevaisuuden investointitarpeista. Vierailuilla voi myös nähdä tilinpäätöksen lukuja aiemmin, jos tuotannossa ei olekaan kaikki kunnossa.

### **3.4 Yhtiöittämisen hyödyt pankin näkökulmasta**

OP-Ryhmän (sisäinen tietolähde, 28.1.2022) Intrassa on kuvattu hyvänä puolena maataloustoiminnan yhtiöittämisessä pankin kannalta kirjanpitolain mukainen tilinpäätös, jonka myötä saadaan paljon enemmän tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta aiempaan verolomakkeeseen verrattuna. Osakeyhtiömuotoisessa maatalousyrityksessä talouden seuranta tehostuu ja yrityksen ja yksityistalouden varat ovat selkeästi erillään. Mähönen (sisäinen tietolähde, 5.2.2019) pitää etuna kuukausittaista kirjanpitoa, johon on helppo liittää mukaan kassabudjetointi. Hän jatkaa, että onnistuneessa yhtiöittämisessä verotussäästöt vahvistavat maatalousosakeyhtiön kassaa, mikä taas parantaa luotonhoitokykyä. Hänen mukaansa toimintamuodon muutoksena yhtiöittävät tilat ovatkin yleensä ykkösluokan tiloja, joista pankin kannattaa pitää kiinni.

Haastateltavat asiantuntijat näkivät yhtiöittämisen etuna hyvin samoja asioita. Asiantuntija Syrjälä (2023) mainitsee selkeästi ymmärrettävät tilinpäätökset ja osakeyhtiölain mukaisen säädellyn toiminnan etuna. Hänen mukaansa kuukausittain tehtävät ALV-ilmoitukset helpottavat yrityksen maksuvalmiutta, kun yllättäen ei tulekaan valtavia verosummia maksettavaksi. Asiantuntija Torkko (2023) näkee myös yhtiöittämisen etuna verolomakkeita informatiivisemman tiedon yrityksen taloudesta. Hän kokee, että pankin näkövinkkelistä olisi helppoa, jos kaikki suuremmat toimijat operoisivat osakeyhtiömuotoisesti. Tällöin esimerkiksi ostovelat ja myyntisaamiset olisi selkeästi kirjattu ja tase muodostuisi oikein. Pitkällä tähtäimellä katsottuna hän näkee yhtiöittämisen etuna helpot muutokset omistuspohjassa. Esimerkiksi

sukupolvenvaihdostenkin osalta y-tunnus pysyy samana, kun yhtiö pysyy ja omistajat vaihtuvat. Haastatteluissa esille nousi etuna lisäksi yksityistalouden ja yhtiön varojen erillään olo. Yksityistalouden kulutuksestaan on eri tavalla selvillä, kun palkkatuloa tulee itselle vain tietty summa kuukaudessa aiempien yksityisottojen sijasta. Haastatteluista kävi ilmi kaikkien asiantuntijoiden osalta, että oli tilanne mikä hyvänsä, on tarkoituksena aina olla asiakkaan tukena ja nähdä asioissa heidän etunsa. Pettersson (2023) kokee, että mikä on asiakkaalle hyväksi, on myös pankille hyväksi.

Meillähän on yhteiset intressit aina. Tykkään näin osuuskunnassa ajatella tota, että mikä on asiakkaalle hyväks, niin onhan se myöskin sitten pankille hyväks. Että jos sieltä niitä verohyötyjä saadaan, niin totta kai se edistää meidän asiakkaan maksukykyä myös ja mikä on meille hyvä asia yhtä lailla. (Pettersson, 2023)

### 3.5 Yhtiöittämisen haasteet pankin näkökulmasta

OP:n (sisäinen tietolähde, 28.1.2022) Intrassa on tuotu esille yhtiöittämisen hankalimpana puolena eri lainsäädäntöjen yhteensovittamisen. Osakeyhtiömuotoinen maatalousyrittäjä toimii osakeyhtiölain puitteissa, ja sen mukaan kirjanpito on tehtävä kirjanpitolain mukaisesti kahdenkertaisena ja suoriteperusteisena. Yhtiön verotus kuitenkin tapahtuu edelleen MVL:n mukaan eli maksuperusteisena. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kirjanpitolain mukainen tilinpäätös täytyy muuttaa maksuperusteiseksi veroilmoituksen tekemiseen. Tämä taas on niin haastava toimenpide, että ilman tilitoimiston apuja tästä ei yleensä suoriuduta.

Vakuusjärjestelyt tuovat omat haasteensa yhtiöittämissiin. Vaikka maatalousyrittäjä voi joissakin tapauksessa antaa yhtiölle vakuudeksi henkilökohtaista omaisuuttaan, kuten esimerkiksi metsää, ei yhtiö saa osakeyhtiölain (624/2006) mukaan antaa vakuutta muille. Jos kaikki vakuudet siirtyvät yhtiölle, voi asiakkaan henkilökohtaisten lainojen puolelle muodostua ongelmia vakuusvajeen kanssa. Tämän vuoksi osa maatalousyrittäjistä jättää metsät henkilökohtaiselle puolelle vakuudeksi. Lisäksi Kuja-Lipasti (sisäinen tietolähde, 12.2.2020) huomauttaa, että osakeyhtiö ei voi tehdä metsävähennyksiä ja puuvaroista on mahdollista saada tuloa henkilökohtaiseen käyttöön, joten myös tältä osin metsien jättäminen yhtiön ulkopuolelle voi olla tarpeen. Pankin puolella on osattava katsoa, mikä on järkevin ratkaisu asiakkaan kannalta.

Pankin näkökulmasta ongelmallisia asioita ovat myös seikat rahoitusaseman ylläpitämiseen liittyen. Aina yhtiöittäminen ei ole järkevä ratkaisu. P. Mäkelän (henkilökohtainen tiedonanto,

4.11.2022) mukaan yhtiöittämistä ei voida suositella, jos oma pääoma jää pitkäksi aikaa negatiiviseksi, sillä rahoitusta ei voida myöntää, ennen kuin luvut ovat positiivisia. Hänen mukaansa vahva tase ja tuloksentekeyky ovat yhtiöittämisen perusta. Asiantuntija Torkko (2023) on samoilla linjoilla. Jos merkittäviä verosäästöjä ei synny, ei hanke ole taloudellisesti järkevä, sillä yhtiön perustamisesta syntyy myös kuluja. Hän jatkaa, että vahvasti ylivelkaantunutta maatalousyritystä on haasteellista lähteä yhtiöittämään, sillä pääomat jäävät negatiiviseksi ja voitonjako täytyisi kuitenkin toteuttaa palkanmaksun kautta, jolloin veroseuraamukset ovat täysin samat kuin aiemminkin. Asiantuntija Syrjälä (2023) tuo myös esille omalta osaltaan, että huonosti menestyvien maatalousyritysten kohdalla ei mielellään lähdetä edistämään yhtiöittämissankkeita.

Asiantuntija Pettersson (2023) näkee, että yhtiöittämiseen ei ole järkevää lähteä, jos yksityistalouden kulutuksessa on ongelmia. Jos yhtiö tekee hyvää tulosta ja kaikki voitot kotiutetaan heti yksityistalouden käyttöön, eikä yhtiötä haluta kehittää, ei yhtiöittämisellä mitään luultavimmin saavuteta haluttuja etuja.

Yksityistalous on niinku ongelmakohta. Että tota, et tehdään hyvää tulosta, mut mitään ei jää elikkä niinku yksityistalous syö kaiken, niin se yhtiöittäminen tuskin niinku hyödyttää mitään, et jos edelleen kuitenkin nostetaan se kaikki ylimääräinen kassavirta sieltä palkkana pois. (Pettersson, 2023)

Kysyin haastateltavilta asiantuntijoilta myös, miten perustellaan asiakkaalle, jos pankin puolelta nähdään, ettei yhtiöittämistä ole järkevä toteuttaa. Pettersson ja Syrjälä kertoivat, ettei vastaan ole tullut tilannetta, jossa olisi joutunut täysin torppaamaan suunnitelmaa tai olemaan eri mieltä asiakkaan kanssa prosessin kannattavuudesta. Asiantuntija Pettersson (2023) kokee, että asiat on usein pohdittu jo niin pitkälle laskelmantekijän kanssa, että ei ole osunut kohdalle rajatapauksia, joissa tarvitsisi käydä asiakkaan kanssa keskusteluja yhtiöittämisen järkevyydestä. Asiantuntija Syrjälä (2023) arvelee, että hänen uransa pankkialalla on ollut vielä niin lyhyt, että tällaisia tapauksia ei ole ehtinyt tulla vastaan. Vanhasta taustastaan ProAgrian työntekijänä hän kuitenkin kokee, että laskelmantekijällä on merkittävä rooli siinä, miltä yrityksen jatko näyttää, ja lukujen tulisi jo kertoa, kannattaako hanketta viedä eteenpäin. Muista haastateltavista poiketen Torkko (2023) on kohdannut yhtiöittämissitilanteita, joihin pankki ei ole lähtenyt mukaan. Hänen mukaansa hankkeisiin, joissa yhtiönä toimimisesta ei ole taloudellista hyötyä, ei lähdetä. Hän jatkaa, että asiakkaalle kerrotaan rehellisesti taloudelliset perusteet, miksi yhtiöittäminen ei ole kannattavaa. Jos toimintamuodon muutoksessa ei synny verosäästöä, on se selvä peruste pysäyttää prosessi siinä hetkessä.

Tärkeää haasteita kohdatessa on kuitenkin nähdä tulevaisuuden mahdollisuudet. Asiantuntija Pettersson (2023) kuvaakin, että pankki ei halua olla maatalousyrityksen toiminnan kehittämisessä tiellä. Hänen mielestään on tärkeää pohtia asiakkaan kanssa avoimin mielin yhdessä, onnistutaanko yhtiöittämisellä tulevaisuudessa saavuttamaan haluttua etua. Vaikka alkuperäinen tilanne ei ole ideaali yhtiöittämiselle, voidaan se nähdä mahdollisuutena hieman myöhemmin. Asiantuntija Torkko (2023) tuo muun muassa esille, että kun oman ja vieraan pääoman suhde saadaan tasapainoon ja tuloksentekeyky on hyvällä tasolla, on kaikki hyvin. Sen sijaan, jos toisen kanssa näistä on ongelmia, ei yhtiöittäminen vielä ole täysin ajankohtaista.

## 4 MAATALOUSYRITTÄJIEN KOKEMUKSIA YHTIÖITTÄMISPROSESSISTA

### 4.1 Tutkimusaineisto

Haastattelu on sopiva aineistonhankintamenetelmä laadullisessa tutkimuksessa, jossa selvitetään esimerkiksi henkilöiden kokemuksia, mielipiteitä ja havaintoja (Jyväskylän yliopisto, 2021). Haastattelussa tutkijan tulee ottaa osaa keskusteluun aineiston tuottamiseksi. Haastattelutyylejä voi olla muun muassa avoin, puolistrukturoitu tai strukturoitu haastattelu. Avoin haastattelu on hyvin keskustelutyyppinen, kun taas strukturoidussa haastattelussa on kyse lomakehaastattelusta eli haastattelumuoto on niin säännönmukainen, että se vastaa ohjatun kyselylomakkeen täyttöö. Tässä työssä menetelmänä on käytetty puolistrukturoitua haastattelua, jossa kysymykset kaikille ovat lähestulkoon samat, soveltaen kuitenkin yrittäjäkohtaisesti ja ohjaillen niin, että saadaan tietoa halutuista asioista.

Haastateltavina toimi viisi maatalousyrittäjää, jotka ovat Osuuspankin asiakkaita. Neljällä haastateltavista toiminta on yhtiötetty lähivuosina ja yhdellä on tavoitteena yhtiöittää maatalousyrittäjä vuoden sisällä. Haastatteluissa kysyttiin muun muassa maatalousyrittäjien syitä yhtiöittämiseen, kokemuksia yhteistyöstä pankin kanssa ja siitä, kuinka asiat ovat sujuneet yhtiöittämisen jälkeen. Haastattelujen tavoitteena oli selvittää, kuinka asiakaskokemusta yhtiöittämistilanteissa voidaan pankin näkökulmasta parantaa, millaisia muutoksia ja huomioitava seikkoja yhtiöittäminen tuo mukanaan ja onko yhtiöittäminen tuonut tavoiteltuja etuja maatalousyrittäjälle. Yhtiöittämistä vasta suunnittelevalle taas esitettiin kysymykset suunnitelmapohjalta ja olennaista oli, millaisia odotuksia maatalousyrittäjällä on pankilta, kun hanketta aletaan viedä eteenpäin. Maatalousyrittäjien haastattelurunko on kirjattu liitteeseen 2. Liitteessä suluissa olevat kysymykset on suunnattu haastateltavalle, jolla yhtiöittäminen oli vielä suunnitteilla.

Haastatteluista neljä toteutettiin Microsoft Teams -kokouksina. Kokoukset tallennettiin ja liitettiin ja materiaalista kerättiin keskeisin aineisto tutkimustulosten koostamiseksi. Yksi haastatteluista oli livehaastattelu. Se äänitettiin puhelimen nauhoitussovelluksella ja aineisto käsiteltiin samalla tavalla kuin Teams-toteutuksissakin. Haastateltavat pysyvät anonyymeinä aineistoa käsiteltäessä ja analysoitaessa. Taulukossa 1 on esitetty tutkimusaineisto, joka puretaan seuraavissa luvuissa.

Taulukko 1. Tutkimusaineisto.

Tuotantosuunta	Yhtiöittämisvuosi	Haastattelun kesto
Maidontuotanto	2018	13 min 17 s
Sianlihantuotanto	2022	9 min 22 s
Naudanlihantuotanto	2021	9 min 32 s
Naudanlihantuotanto	2020	6 min 17 s
Maidontuotanto	suunnitteilla 2023	6 min 19 s

## 4.2 Tutkimustulokset

Tutkimusaineisto purettiin keräämällä jokaisen haastateltavan litteroidusta puheenvuorosta tutkimuksen kannalta olennaisimpia kohtia. Tällaisia ovat etenkin suorat vastaukset esitettyihin kysymyksiin, mutta suullisen haastattelun etuna ovat myös haastateltavien omat ajatukset, joita puheenvuoroissa nousee esille ilman suoranaista ohjailua. Vastauksista on tärkeää löytää eroja ja yhtäläisyyksiä ja analysoida esille nousevia seikkoja. Seuraavissa luvuissa on käyty kysymyskategorioittain tiivistetysti läpi haastateltavien kanssa käydyt keskustelut.

### 4.2.1 Syyt yhtiöittämiseen

Jokaisen haastateltavan kohdalla johdateltiin aiheeseen kysymällä merkittävimpiä syitä, jotka olivat johtaneet yhtiöittämisspätökseen. Kaikki maatalousyrittäjät mainitsivat yhtenä yhtiöittämisen tavoitteena verohyödyt. Verohyötyjen myötä esille nousi kannattavuusnäkökulma, eli yhtiöittämisen myötä verosäästöt vahvistavat yhtiön kassaa. Haastateltavat kokivat myös toiminnan mittakaavan olevan siinä luokassa, että yhtiöittäminen oli luonnollinen ratkaisu. Kaksi haastateltavista näki osasyynä yhtiöittämiseen riskienhallinnallisen näkökulman. Heidän mukaansa yrityksen kehittyessä ja kasvaessa on osa riskien minimointia, että maatalousyritys on oma yksikkönsä. Eräs haastateltava mainitsi tärkeimpänä yhtiöittämiseen johtaneista syistä omistajanvaihdosnäkökulman. Hänen mielestään toiminnan siirtyminen seuraavalle polvelle on toteutettavissa kevyemmin kuin perinteisen SPV:n kautta, jolloin koko yritys siirtyy yhdellä kertaa toisen hallintaan. Samalla hän näkee, että osakeyhtiömuodossa jatkajia on helpompi ottaa useita, kun hänenkin tapauksessaan lapsia eli mahdollisia jatkajia on kaksi.

Osakeyhtiö myös hänen mukaansa mahdollistaa sen, etteivät jatkajat ole pakotettuja jatkaamaan tuotantoa kyseisessä tuotantosuunnassa, jos intoa tähän ei ole.

#### 4.2.2 Yhteistyö pankin kanssa

Osalla haastateltavista oli ollut suunnitelmat jo pitkällä ennen ensimmäistä kontaktia pankkiin ja osa taas oli ollut yhteydessä pankkiin hyvin aikaisessa vaiheessa suunnitelmia. Eräs haastateltava kuvasi prosessin olleen hyvin pitkän ajan suunnittelun tulos yhdessä pankin kanssa. Ennen varsinaista yhtiöittämisen toteutusta oli neuvotteluja käyty pankilla jo useamman vuoden ajan. Oikeaa hetkeä oli jouduttu odottamaan, mutta itse toteutus oli lopulta käynyt sujuvasti.

Jokainen yhtiöittämisen tehnyt haastateltava koki saaneensa yksilöllistä kohtelua ja sujuvaa palvelua pankin suunnalta. Merkittävin ero haastateltavien välillä oli nähtävillä hyödynnetyssä yhteistyömäärässä pankin kanssa. Muutama mainitsi pankin roolin olleen melko vähäinen prosessissa, kun laskelmat olivat olleet jo olleet varsin yksiselitteiset. Jäljelle oli tällöin jäänyt enää neuvottelut lainojen siirroista ja pohdinnat, mitä vakuuksia jätetään yksityispuolelle. Osa taas koki saaneensa hyvin tukea pankilta muissakin asioissa kuin käytännön toimissa. Yksi haastateltava mainitsi, että pankki oli koko ajan mukana miettimässä ja antamassa ideoita, milloin tulotaso on riittävä yhtiöittämisen toteuttamiseksi ja miten yhtiöittäminen olisi hyvä toteuttaa. Toinen taas oli kiitollinen saadessaan vinkkejä verotuspuolen asioihin pankilta. Hänen mukaansa Osuuspankki oli ollut hyvänä apuna järjestämässä yksityispuolen omaisuuden arvostuseriä verotukseen.

Pohdinnat, mitä pankki olisi voinut kehittää palvelussaan tai tehdä kokonaan toisin, jäivät melko suppeiksi. Kaikki kokivat, että palvelu oli asiantuntevaa ja asiointi kävi luontevasti pankin suuntaan. Yksi kertoi kohdanneensa laskelmantekijän virheen verotusasioissa, ja sen myötä hänelle tuli ylimääräistä kustannusta 36 000 €. Hän oli pettynyt, että tilitoimisto, jonka virkansa puolesta pitäisi hallita tällaiset asiat, oli tehnyt virheen neuvomalla yrittäjää ohjaamaan edellisen vuoden tuloja tammikuulle. Poistot olivat epähuomiossa jääneet tekemättä kokonaan, jolloin veroa jäi maksettavaksi suuri potti. Itse pankin toiminnasta haastateltavalla ei ollut mitään huomautettavaa. Yksi kommentoi, että kehitettävää olisi helpompi löytää, jos yhtiöittämissä olisi takana useampi, jolloin olisi mahdollista vertailla toteutuksia. Moni maatalousyrittäjä koki haastattelussa asian kuitenkin niin, että yhtiöittämisprosessin onnistumisessa



suurin vastuu on yrittäjällä itsellään. Maatalousyrittäjän tulee itse ymmärtää liiketoimintaansa ja osata tulkita laskelmia riittävässä määrin.

Niin sillain se pankin se rahoittajankin mielikuva on sitten aina sellaanen, jää epä-varmaksi se, että jos ei se yrittäjä oli nyt sit maanviljelijä tai kuka vaan, että jos ei se tiedä sitä hommansa jujua, mikä se on niin sittenhän se on sille rahoittajallekin vähän niinkun hankalampaa ymmärtää sitte se. (H2)

Yhtiöittämistä vielä suunnittelevalle yrittäjälle esitin kysymyksen odotuksista tulevaan yhteistyöhön. Hän toivoo yhtiöittämisen lisäävän pankin arvostusta maatalousyrittäjästä kohtaan, kun on mahdollisuus esittää virallisia tilinpäätöksiä toiminnasta. Hän näkee, että yhtiöittämisen myötä tulevaisuudessa esimerkiksi isommat investoinnit on helpompi toteuttaa erillisenä yksikkönä ja pankillekin osakeyhtiönä toimiva yritys olisi toiminimiyrittämistä selkeämpi ja taloudenseurannan kannalta turvallisempi kokonaisuus.

Ja tietysti toivoisin, ettei se nyt ainakaan millään lailla sitten niinku omaa reittausta niinku laske, toivon mukaan päinvastoin, että en nää, että siinä niinku rahoittajalle on ihan hirveesti niinku huonoja asioita. (H5)

#### 4.2.3 Yhtiöittämisen jälkeen

Kaikki yhtiöittämisen toteuttaneet haastateltavat ovat todenneet toimintamuodon muutoksen olleen hyvä ratkaisu. Vaikka yhtiöittämisen tärkeimpinä alkuperäisinä syinä pidettiin verosäästöjen näkökulmaa, nousi näin jälkikäteen haastatteluissa eniten esille selkeä kirjanpito. Taloudenseurannan kannalta nähdään etuna myös maatalousyrittäjien mielestä, että yksityistalous on selkeästi erillään osakeyhtiöstä.

Paljon selkeempi seurata, että miten se bisnes etenee ja mikä on se todellinen tulos. Ja tota onhan siinä ne omat rahat ja firman rahat ne on niin paljon selkeemmin erillään, että siinä ei tuu sitä, mitä normaali toiminimimaataloudes tulee, että ei oikeen kukaan tiedä tarkasti, että miten on mennä. (H4)

Osa haastateltavista koki yhtiöittämisen jälkeen saavuttaneensa huomattavaa verohyötyä. Toisilla alku taas on ollut haasteellisempi ja eräs haastateltava avasikin, että laajan investoinnin vuoksi ei ole vielä tullut mahdollisuutta nostaa voittoja osinkoina. Hän kokee kuitenkin osakeyhtiön olleen järkevä ratkaisu tulevaisuuden kannalta, sillä poistopohjan huve- tessa joutuisi hän muutaman vuoden päästä maksamaan huomattavasti veroa. Hän, kuten

myös muut haastateltavat, on sitä mieltä, että tilakoon kasvaessa osakeyhtiö onärkevin toimintamuoto.

Kyllä tämä jo sellasta toimintaa meillä taitaa nyt sitten, kun on nuo tuottajahinnat noussu ja menee yli 3 miljoonan tuo liikevaihto, niin niin kyllähän se nyt jo yhtiön sellases touhus pitää tietysti olla muutenkin. (H1)

Naudanlihantuotantoa harjoittavan osakeyhtiön edustaja ottaa haastattelussa esille myös uuden tukipolitiikan. Hän avaa, että maksatusaikatauluista ei ole ollut minkäänlaista varmuutta edes siitä, minkä vuoden puolella tuet tulevat maksuun. Hänen mielestään osakeyhtiömuodossa ei ole merkitystä koska tuki tulee verotuksellisten seikkojen osalta, kunhan vain varat muuten riittävät.

Prosessin jälkeen yhteistyö pankin kanssa on jatkunut yhtiömuodossa. Osa haastateltavista avaa, että pankin kanssa on käyty säännöllisesti yhdessä läpi tilinpäätöksiä. Yksi haastateltavista kertoo, että yhtiöityksen jälkeen on käyty onnistuneesti jo peltokauppaakin lainarahalla.

#### 4.2.4 Yhtiöittämistä suunnittelevalle

Haastateltavilla oli antaa hyviä vinkkejä yhtiöittämistä suunnitteleville maatalousyrittäjille. Vaikka tutkimuksen kannalta nämä eivät ole olennaisimmat seikat, oli yrittäjillä hyviä huomioita, jotka haluttiin koota työhön.

Haastateltavien vinkkejä yhtiöittämisprosessin suunnitteluun:

- Käy paljon keskustelua yrittäjien kanssa, jotka ovat yhtiöittäneet toimintansa.
- Harkitse ja laske vaihtoehtoja pitkällä aikavälillä ja hanki hyvä konsultti tähän avuksi.
- Nostetulla palkalla selviää hyvin, yksityistalouden kulutus pysyy paremmin hallinnassa ja maatalouden rahat tulevat käytetyiksi oikeasti yritystoiminnassa.
- Tukeudu asiantuntijoihin ja sulje skeptisesti suhtautuvat ”puskaradiot”.

Nämä vinkit huomioimalla on hyvä alkaa rakentamaan suunnitelmaa toimintamuodon muutoksesta osakeyhtiöksi.

## 5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

### 5.1 Asiantuntijahaastattelut

Työn tavoitteena oli kuvata maatalousyrittäjien yhtiöittämisprosessi mahdollisimman tarkasti pankin näkökulmasta asiantuntijahaastattelujen ja sisäisten tietolähteiden avulla. Haastattelujen myötä sai hyvin kokemuspohjaista näkökulmaa työhön, ja useampaa asiantuntijaa haastatteleamalla sai selville, poikkeavatko toimintatavat merkittävästi eri alueiden Osuuspankeissa. Saadun informaation pohjalta koostettiin tiivistelmä pankin tehtävistä yhtiöittämisen toteutuksessa ja huomioitavista asioista ennen prosessia, sen aikana ja jälkeen. Tiivistelmän on tarkoituksena toimia toimeksiantajalle, Ylä-Pirkanmaan Osuuspankille muistilistana hoidettavista asioista, kun heidän asiakkaansa suunnittelevat maatalousyrittäjien yhtiöittämistä. Muistilista on liitteessä 3.

Yhtiöittämisprosessin toteutus oli kaikkien asiantuntijoiden kohdalla hyvin samantyylinen. Laskelmissa kaikkia asiantuntijoita kiinnostivat samat asiat, kuten alkava tase ja saavutettava verohyöty. Eniten haasteita nähtiin vakuusjärjestelyissä, sillä näitä seikkoja pitää pohtia hyvin tapauskohtaisesti. Osalla vakuustarve henkilökohtaisella puolella jää hyvin pieneksi, kun jollain taas on suuret talolainat, jolloin vakuutta tarvitaan riittävästi myös yksityistalouden puolelle. Kaikkien mielestä oli myös erityisen tärkeää, että maatalousyrittäjät olisivat mahdollisimman aikaisin pankkiin yhteydessä yhtiöittämissuunnitelmistaan. Näin voitaisiin yhdessä pohtia asiaa ja useamman näkökulman myötä suunnitelma voi jalostua.

Yhtiöittämisen kannattavuuteen liittyen asiantuntijoilta selvitettiin, miten pankki toimii, jos yhtiöittämistä ei nähdä rahoittajan kannalta järkevänä. Kaksi kolmesta vastasi, ettei ole tullut vastaan tilannetta, jolloin olisi täytynyt torpata asiakkaan yhtiöittämissuunnitelmat. Asiantuntija Syrjälä epäili hänen pankkiuransa olleen vielä niin lyhyt, ettei tällaisia tapauksia ole tullut vastaan. Asiantuntija Pettersson näki asiakkaiden suunnitelmien olevan yleensä jo niin pitkälle vietyjä ja hyvin suunniteltuja, että harvoin tarvetta on tullut puuttua laskelmiin kovin voimakkaasti. Etelä-Pohjamaan asiantuntija Torkko taas kertoi törmänneensä tilanteisiin, jolloin yhtiöittämistä ei voida suositella. Silloin on joutunut perustelevaan asiakkaalle kannattavuusnäkökulman kautta, ettei yhtiöittämistä ole järkevä toteuttaa juuri sillä hetkellä. Osuuspankeilla voi olla eroja, kuinka nopeasti hankkeisiin lähdetään, mutta näkisin tässä merkittävimpänä syynä asiantuntijoiden erilaisiin kokemuksiin alueelliset erot. Etelä-Pohjanmaan alueella on

paljon suuria karjatiloja, joten yhtiöittämisselvityksiä tulee mahdollisesti useampia vuodessa. Asiakkaat ovat myös kaikki erilaisia. Toisille on tyypillisempää tulla neuvottelemaan vasta mahdollisista yhtiöittämisaikeista, kun toisella taas asia on jo hyvin loppuun mietitty ennen kontaktia pankkiin. Näitä hyvin alkuvaiheessa olevia suunnitelmia on mahdollisesti viety enemmän pankille asti Etelä-Pohjanmaalla.

## 5.2 Maatalousyrittäjien haastattelut

Työn tutkimusosuus toteutettiin haastattelemalla Osuuspankin asiakkaina toimivia maatalousyrittäjiä, joille oli tehty toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi viime vuosina. Yhdellä haastateltavista oli yhtiöittämisprosessi vasta alkamassa ja varsinainen toteutus suunnitteilla syksyille 2023. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää maatalousyrittäjien kokemuksia yhteistyöstä pankin kanssa yhtiöittämisprosessin aikana ja jälkeen. Yhtiöittämistä suunnittelevalta taas kysyttiin odotuksia yhteistyöstä pankin kanssa. Haastattelujen avulla oli pyrkimys löytää asioita, joita asiakkaat pitävät tärkeässä arvossa pankin palvelun osalta. Tulevaisuudessa tarkoituksena on, että työn toimeksiantaja Ylä-Pirkanmaan Osuuspankki voisi tarjota hyvää ja asiantuntevaa palvelua maatalousyrittäjille yhtiöittämisprosesseissa.

Asiakaskokemuksen lisäksi haastateltavilta maatalousyrittäjiltä selvitettiin myös syitä, miksi yhtiöittäminen oli päätetty toteuttaa ja onko yhtiöittäminen tuonut niitä hyötyjä, joita ajateltiinkin. Yhtiöittämisen yleisimmäksi syyksi nousivat haastatteluissa selkeästi verosäästöt. Kaikkien haastateltavien osalta oli kyse melko suuressa mittakaavassa toimivasta yritystoiminnasta, joten se on myös ollut selvä peruste yhtiöittämisspäätökselle. Osa koki, että tilan kehittämisen kannalta yhtiöittäminen on järkevä ratkaisu. Yksi haastateltavista toi myös esille esimerkiksi asteittaisten omistajanvaihdosten mahdollisuudet osakeyhtiössä. Yhtiöittämisen jälkeen maatalousyrittäjät taas olivat havainneet aivan uusia hyötyjä kuin mitä alkuun mainitsivat. Lähes kaikki mainitsivat etuna selkeän kokonaisuuden, jossa yksityistalous ja yrityksen talous ovat selvästi erillään. Tilinpäätöksistä näkee vihdoin, miten yrityksellä oikeasti sujuu, ja esimerkiksi kuukausittainen ALV on tuonut aivan erilaista ennustettavuutta toimintaan. Nämä tuovat haastateltavien mielestä mukanaan uudenlaista riskinhallintaa, kun maatalousyritys on selvästi oma yksikkönsä.

Pankin kanssa yhteistyöstä kävi ilmi, että haastateltavat ovat olleet hyvin tyytyväisiä saamaansa palveluun. Osa oli toteuttanut pankin kanssa vain tarvittavat käytännön toimet, kun

taas osalla oli takana useamman vuoden suunnittelut pankin asiantuntijoiden avustuksella. Lainojen siirrot ja vakuusjärjestelyt olivat toteutuneet toivotusti, ja kokemuksia oli jo yhtiöittä-  
misen jälkeenkin tehdystä peltokaupasta ja säännöllisestä tilinpäätösten läpikäynnistä pankin  
kanssa. Haastatteluista kävi myös ilmi, että ajatukset pankin asiantuntijoiden ja maatalous-  
yrittäjien välillä prosessien toteutuksista olivat hyvin yhteneviä. Pankin asiantuntijat kertoivat  
pyrkivänsä olemaan asiakkaiden puolella ja edistämään heidän asioitaan sujuvasti. Maata-  
lousyrittäjien haastatteluista nousi selvästi esille onnistuminen tässä pyrkimyksessä. Koke-  
mukset yhteistyöstä pankin kanssa olivat positiivisia, ja kaikki kokivat saaneensa tarvitse-  
mansa avun ja tuen prosessin aikana.

### **5.3 Tulosten luotettavuus ja tutkimuksen onnistuminen**

Tutkimusmenetelmä oli työhön sopiva. Keskustelevalla tyylillä saatiin haastateltavista eniten  
irti, sillä usein yrittäjät ovat halukkaita kertomaan maatalousyrityksensä toiminnasta. Asian-  
tuntijahaastatteluista saatiin myös tavoitteen mukaisesti tärkeää kokemuspohjaista informaa-  
tiota toimeksiantajalle tuleviin yhtiöittämissuunnitelmiin.

Maatalousyrittäjien haastattelujen perusteella voidaan todeta, että ainakin tutkimukseen vali-  
koituneiden maatalousyrittäjien kohdalla yhtiöittäminen on ollut pankin puolelta onnistunut to-  
teutus. Vaikka osalla haastateltavista oli tullut eteen haasteita muun muassa verotusasioissa  
ja riittävän tulotason saavuttamisessa, oli pankista saatu tukea ongelmien ratkaisemiseksi.  
Näin onnistuneiden toteutuksien vuoksi oli vaikea löytää kehityskohteita pankin toimintatapo-  
ihin yhtiöittämissuunnitelmissa. Jotta haastatteluaineistosta olisi saatu monipuolisempi, olisi voi-  
nut olla tarpeen saada mukaan henkilöitä, joilla yhtiöittäminen ei ole edennytkään halutulla  
tavalla. Esimerkiksi tapaus, jossa pankki on joutunut aluksi kieltäytymään hankkeeseen lähte-  
misestä, olisi ollut kiinnostava asiakaskokemuksen näkökulmasta.

Tulevaisuudessa aihetta olisi mahdollista tutkia laajemmin esimerkiksi eri pankkiryhmien toi-  
mintatapoja vertailemalla. Tämä työ käsitteli aihetta vain lähinnä toimintamuodon muutoksen  
näkökulmasta, mutta yhtä lailla esimerkiksi koneurakoinnin erottaminen omaksi yhtiökseen  
maataloudesta tai yhteisnavettojen perustaminen ovat yleistä osakeyhtiömuotoja. Nämä  
ovat omanlaisiaan kokonaisuuksia, joihin tarvitaan tulevaisuudessa myös laajaa asiantunte-  
musta pankeilta.

## LÄHTEET

- Finanssila. (i.a.). *Maatilan yhtiöittäminen*. <https://www.finanssila.fi/maatilan-yhtioittaminen/>
- Finanssila. (26.6.2020). *Osakassopimus selkeyttää pelisäännöt*. <https://www.finanssila.fi/osakassopimus-selkiyttaa-pelisaannot/>
- Finanssivalvonta. (2016). *Asiakkaan tuntemistiedot ja pankkien menettelytavat*. [https://www.finanssivalvonta.fi/saantely/kannanotot-ja-tulkinnat/03\\_2016/](https://www.finanssivalvonta.fi/saantely/kannanotot-ja-tulkinnat/03_2016/)
- Heikkinen, A-M., Eskelinen, L., & Laajalahti K. (2019). *Karjatilan siirtyminen perheen ulkopuoliselle yrittäjälle: Selvitys uusista omistajanvaihdosmalleista*. MTK Pohjois-Savo. <https://pohjois-savo.mtk.fi/documents/197480/0/>
- Honkajuuri, L. (21.12.2021). *Toiminimen ALV-ilmoitus – Tee arvonlisäveroilmoitus ajoissa*. Haettu 20.3.2023, <https://www.ukko.fi/yrittajyyskoulu/toiminimen-alv-ilmoitus/>
- Juurakko, S. (27.3.2019). *Maatilasta osakeyhtiö – osa 1: milloin se kannattaa?* *AGRImedia*. <https://www.agrimedia.fi/maatilasta-osakeyhtio-osa-1-milloin-se-kannattaa/>
- Jyväskylän yliopisto. (28.10.2021). *Haastattelut*. Haettu 14.4.2023, <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/haastattelut>
- Kirjanpitolaki 1336/1997. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L1P2>
- Kirjanpitolautakunta. (2021). *Maa- ja metsätaloutta harjoittavan osakeyhtiön varojen arvostamisesta toimintamuodon muutoksen yhteydessä*. <https://kirjanpitolautakunta.fi/-/kirjanpitolautakunnan-lausunto-maa-ja-metsataloutta-harjoittavan-osakeyhtion-varojen-arvostamisesta-toimintamuodon-muutoksen-yhteydessa>
- Kiviranta, E. (2012). *Johtaako maatalouden osakeyhtiöittäminen verosäästöihin*. <http://www.eskokiviranta.fi/johtaako-maatalouden-osakeyhtioittaminen-verosaastoihin.htm>
- Lindvall, J. (29.1.2019). *Milloin maatila kannattaa yhtiöittää?* [webinaari]. MTK-Pohjois-Savo ja sen EU hankkeet. <https://www.youtube.com/watch?v=FIJveoXeUCE>
- Luonnonvarakeskus (Luke). (i.a.) *Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä oikeudellisen muodon mukaan*. Valitut muuttajat: 2018–2022, Koko maa ja Osakeyhtiö. [https://statdb.luke.fi/PxWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE\\_02%20Maatalous\\_02%20Rakenne\\_02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20rakenne/04\\_Maatalous\\_ja\\_puutarhayrit\\_lkm\\_omistajaryh.px/table/tableViewLayout2/](https://statdb.luke.fi/PxWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_02%20Maatalous_02%20Rakenne_02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20rakenne/04_Maatalous_ja_puutarhayrit_lkm_omistajaryh.px/table/tableViewLayout2/)
- Maa- ja metsätalousministeriö (MMM). (14.1.2022). *Maatalouden kilpailukyky*. <https://mmm.fi/maaseutu/maatalouden-kilpailukyky>

- Manninen, O. (8.1.2021). *Yhtiöittäminen kiinnostaa maatalousyrittäjiä*. OP Media. <https://www.op-media.fi/yrittajyys/yhtioittaminen-kiinnostaa-maatalousyrittajia/>
- Minilex. (i.a.). *Kiinnitys ja panttikirja*. <https://www.minilex.fi/a/kiinnitys-ja-panttikirja>
- Mähönen, J., Säiläkivi, A., & Villa, S. (2007). *Osakeyhtiölaki pienyhtiössä*. Alma Talent.
- Osakeyhtiölaki 624/2006. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>
- Osuuspankki. (i.a.). *Yritysassiakkaan tunteminen – päivitä yrityksesi tiedot*. <https://www.op.fi/yritykset/asiakkuus/asiakkaan-tunteminen>
- Patentti- ja rekisterihallitus. (7.10.2019). *Apportti osakeyhtiössä*. Haettu 22.2.2023, <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/apporttiehto.html>
- Patentti- ja rekisterihallitus. (29.8.2022a). *Osakeyhtiön perustamisilmoitus*. Haettu 3.3.2023, <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>
- Patentti- ja rekisterihallitus. (6.12.2022b). *Yrityskiinnitys vakuutena*. Haettu 20.3.2023, <https://www.prh.fi/fi/yrityskiinnitykset/yrityskiinnitys.html>
- Patentti- ja rekisterihallitus. (10.1.2023). *Osakeyhtiön lopettaminen*. Haettu 16.1.2023, <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/lopettaminen.html>
- Pettersson, J. (asiakkuusjohtaja, Lounaismaan Osuuspankki). (10.3.2023). *Maatalousyrittäjien osakeyhtiöittäminen pankin näkökulmasta* [asiantuntijahaastattelu].
- Pulkkinen, M. (2017). *Maatilan yhtiöittämisellä on monta etua*. Maaseudun Tulevaisuus. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/54cf93b0-0b04-54c2-ba90-f1fc857129e1>
- Puranen, N. (i.a.). *Mikä on yhtiöjärjestys?* <https://www.oikeustiede.com/luennot/mika-on-yhtiöjarjestys/>
- Ruohola, J. (8.10.2013). *Osakeyhtiölaki perheyhtiössä*. Lukander Ruohola HTO. Haettu 6.3.2023, <https://www.lrhto.fi/artikkelit/osakeyhtiolaki-perheyhtiössä/>
- Syrjälä, M. (asiakkuusasiantuntija, Satapirkan Osuuspankki). (22.3.2023). *Maatalousyrittäjien osakeyhtiöittäminen pankin näkökulmasta* [asiantuntijahaastattelu].
- Torkko, J. (asiakkuusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki). (20.3.2023). *Maatalousyrittäjien osakeyhtiöittäminen pankin näkökulmasta* [asiantuntijahaastattelu].
- Tuloverolaki 1535/1992. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>
- Verohallinto. (25.1.2019). *Yritystoiminta, tulonhankkimistoiminta ja harrastustoiminta henkilöverotuksessa*. Haettu 16.3.2023, <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje->

[hakusivu/73274/yritystoiminta-tulonhankkimistoiminta-ja-harrastustoiminta-henkil%C3%B6verotuksessa/](https://www.vero.fi/hakusivu/73274/yritystoiminta-tulonhankkimistoiminta-ja-harrastustoiminta-henkil%C3%B6verotuksessa/)

- Verohallinto. (13.3.2020). *Osakeyhtiön sukupolvenvaihdos verotuksessa*. Haettu 8.3.2023, <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60519/osakeyhti%C3%B6n-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/>
- Verohallinto. (24.11.2021). *Maatilan yhtiöittäminen*. Haettu 25.2.2023, <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/maatilan-yhtiöittäminen/>
- Verohallinto. (9.8.2022a). *Eräiden yhteisöjen tulolähdejaon poistaminen*. Haettu 6.3.2023, <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/77302/eraiden-yhteisöjen-tulolähdejaon-poistaminen3/>
- Verohallinto. (4.9.2022b). *Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi*. Haettu 25.2.2023, <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48395/toimintamuodon-muutos-osakeyhti%C3%B6ksi2/>
- Verohallinto. (1.1.2023a). *Kirjanpito, tilikausi, verokausi*. Haettu 6.3.2023, <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/uusi-yritys/kirjanpito-tilikausi-verokausi/>
- Verohallinto. (1.1.2023b). *Osingot listaamattomasta yhtiöstä*. Haettu 8.3.2023, <https://www.vero.fi/henkilöasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/osingot-listaamattomasta-yhtiöstä/>
- Verohallinto. (1.1.2023c). *Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus*. Haettu 16.3.2023, <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/>
- Verohallinto. (1.1.2023d). *Tuloverotus – maataloudenharjoittaja*. Haettu 20.3.2023, <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maatalousyrittaja/tuloverotus/>
- Yhtiöwiki. (i.a.-a). *Kokonaiskuvaus yhtiömuotoisesta maataloudesta Suomessa*. [http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:yhtiömuotoinen\\_maatalous\\_suomessa](http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:yhtiömuotoinen_maatalous_suomessa)
- Yhtiöwiki. (i.a.-b). *Osakeyhtiön hallinto*. [http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:osakeyhtiön\\_hallinto](http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:osakeyhtiön_hallinto)
- Yhtiöwiki. (i.a.-c). *Sijoitetun vapaan pääoman rahasto eli SVOP-rahasto*. [http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:sijoitetun\\_vapaan\\_pääoman\\_rahasto\\_svop](http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:sijoitetun_vapaan_pääoman_rahasto_svop)
- Yhtiöwiki. (i.a.-d). *Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi*. [http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:toimintamuodon\\_muutos\\_osakeyhtiöksi](http://www.yhtiowiki.fi/doku.php?id=yhtiowiki:toimintamuodon_muutos_osakeyhtiöksi)
- Yrittäjät. (i.a.-a). *Osakeyhtiö*. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/yrityksiksi-ryhtymisen/yritysmuodot/osakeyhtiö/>



Yrittäjät. (i.a.-b). *Palkanmaksu yrittäjälle*. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/verot-ja-talous/talouhallinto/palkanmaksu-yrittajalle/>

Yritystulkki. (i.a.). *Osakeyhtiö*. <https://www.yritystulkki.fi/fi/alue/oulu/aloittava-yrittaja/yhtio-muodot/oy/>

Yritä. (3.8.2022). *Osakeyhtiön verotus (arvonlisävero ja tulovero)*. Haettu 16.3.2023, <https://yrita.fi/osakeyhtion-verotus-arvonlisävero-ja-tulovero>

## **LIITTEET**

Liite 1. Asiantuntijahaastattelurunko

Liite 2. Maatalousyrittäjien haastattelurunko

Liite 3. Muistilista pankille yhtiöittämisen toteutukseen

## **Liite 1. Asiantuntijahaastattelurunko**

### **Yhtiöittämisprosessin alkuvaiheet**

- Missä vaiheessa maatalousyrittäjän yhtiöittämisprosessia asiakkaan on hyvä olla yhteydessä pankkiin?
- Mitä tietoja ja laskelmia maatalousyrittäjältä vaaditaan pankin puolelta prosessin edistämiseksi?

### **Pankin tehtävät yhtiöittämisprosessissa**

- Mitkä ovat pankin tehtäviä yhtiöittämisprosessissa?
  - ennen?
  - aikana?
  - jälkeen?

### **Yhtiöittämisen edut ja haasteet pankille**

- Mitä hyötyjä/etuja yhtiöittämisestä on pankin näkökulmasta?
- Millainen tila on hyvä yhtiöittää pankin näkökulmasta?
- Milloin yhtiöittämistä ei nähdä järkevänä pankin näkökulmasta?
- Miten perustella asiakkaalle, jos yhtiöittäminen ei ole järkevä ratkaisu ja hankkeeseen ei lähdetä?

### **Vapaata keskustelua**

## **Liite 2. Maatalousyrittäjien haastattelurunko**

### **Osakeyhtiön perustaminen**

- Milloin maatalousyrittäjä on yhtiöitetty? / (Milloin yhtiöitys on tarkoitus toteuttaa?)
- Mitkä olivat syyt / perusteet, miksi hankkeeseen haluttiin lähteä?

### **Yhteistyö pankin kanssa**

- Millaisena näit pankin roolin prosessissa?
- Kuinka yhteistyö pankin kanssa sujui? / (Millaisia odotuksia yhteistyöstä pankin kanssa?)
- Mikä oli onnistunutta palvelua pankilta?
- Oliko pankin toiminnassa jotain kehitettävää?

### **Yhtiöittämisen jälkeen**

- Koetko, että yhtiöittäminen on tuonut niitä hyötyjä, mitä sillä tavoiteltiin?
- Kuinka yhteistyö on jatkunut pankin kanssa yhtiöittämisen jälkeen
- Olisiko antaa jotakin vinkkiä sellaiselle, jolla on yhtiöittäminen suunnitteilla, esim. mitä olisi hyvä ottaa huomioon?

### **Vapaata keskustelua**

### **Liite 3. Muistilista pankille yhtiöittämisen toteutukseen**

#### **Pankin tehtäviä yhtiöittämisessä ovat**

- Yhtiön perustaminen pankin järjestelmiin
- Tuntemistietojen huolellinen päivittäminen
- Yrityslainojen siirrot yhtiölle velallisen vaihdolla / lainojen uudelleen neuvottelu
- ELY-keskukselta lupien hakeminen korkotukilainojen siirrosta yhtiölle
- Vakuusjärjestelyt
  - Yhtiölle siirtyvät vakuudet
  - Yksityistalouden lainojen vakuudet
  - Vanhojen henkilökohtaisten yrityskiinnitysten lakkauttaminen
  - Mahdollisen uuden yrityskiinnityksen hakeminen
- Yritystilin ja verkkopalvelusopimuksen avaaminen, korttien tilaaminen
- Yhtiön, yrittäjän ja hänen perheensä pankki- ja vakuutuspalveluiden läpikäynti
- Sopivien rahoitusvälineiden tarjoaminen asiakkaan tilanne huomioiden

#### **Nämä asiat yhtiöittämisprosessissa tulee ottaa huomioon:**

- Varmista, että laskelmissa yhtiölle muodostuu vahva tase → jos omaa pääomaa ei ole, on riskinä rahoitusaseman heikkeneminen
- Huolehdi, että asiakkaalla on pätevä yhtiöittämisselvitysten tekijä → näin vältetään suurilta laskelmien korjaustoimenpiteiltä
- Varaa aikaa neuvotteluihin → kaikki asiakkaat ovat erilaisia ja yhdessä asioita selvittäessä voi tulla vastaan seikkoja, jota ei aiemmin ole havaittu
- Ole aktiivinen yrittäjän suuntaan niin prosessin edetessä kuin sen jälkeenkin → ensimmäisten tilinpäätösten laatimisessa tukena, säännöllinen kontaktointi ja talouden seuranta
- Laskelmien tulkinnassa tärkeintä pankin kannalta: alkava tase, yhtiöittämisellä saavutettava vuosittainen verohyöty, maksuvalmius
- Tarvittavat asiakirjat prosessin viemiseksi eteenpäin: perustamiskirja, yhtiöjärjestys, osakassopimus, apporttikirja, tilintarkastajan lausunto apporttiomaisuudesta, verottajan ennakkoratkaisu